

Lyhytelokuvien ajankäytönhallinta Tampereen ammattikorkeakoulussa

Case lyhytelokuva Aamua viisaampi

Henna Mäkelä

Opinnäytetyö
Marraskuu 2013
Elokuvan- ja television
koulutusohjelma
Tuottaminen

TIIVISTELMÄ

Tampereen ammattikorkeakoulu
Elokuvan- ja television koulutusohjelma
Tuottaminen

HENNA MÄKELÄ

Lyhytelokuvien ajankäytönhallinta Tampereen ammattikorkeakoulussa
Case lyhytelokuva *Aamua Viisaampi*

Opinnäytetyö 56 sivua, joista liitteitä 8 sivua
Marraskuu 2013

Elokuvan kuvauksissa apulaisohjaaja huolehtii siitä, että kuvauksissa työryhmä pysyy kuvausaikataulussa. Kuvausaikataululla on vaikutus elokuvien budjettiin, mitkä ovat yleensä tiukkoja, eikä ylitöihin sen vuoksi ole mahdollisuutta. Opinnäytetyö on selvitys siitä, kuinka Tampereen ammattikorkeakoulun elokuvan- ja television koulutusohjelman opiskelijoiden lyhytelokuvien ajankäytönhallintaa voisi parantaa ja kuvauspäivien työtunteja lyhentää.

Koulussa kuvauspäivien pituudet ovat monesti yli 12 tuntisija ja pitkät työpäivät ajavat opiskelijoita väsymyskierteeseen. Elokuva- ja tv-tuotantoa koskevan työehtosopimuksen mukaan työntekijän työaika vuorokaudessa on enintään kahdeksan (8) tuntia ja viikossa 40 tuntia. Opinnäytetyössä selvitetään olisiko työehtosopimuksen mukaisen työajan noudattaminen hyvä tapa parantaa Tampereen ammattikorkeakoulun elokuvan- ja television koulutusohjelman lyhytelokuvien ajankäyttöä. Samalla opinnäytetyö selvittää, voitaisiinko säännöllisellä työajalla vähentää opiskelijoiden kiireellisyyttä sekä väsymystä.

Opinnäytetyössä syvennyttään case-projektin avulla apulaisohjaajan työnkuvaan ja selvennetään miten työnkuva eroaa ammatti- ja koulumaailmoissa. Eroa on selvennetty muun muassa tekemällä kysely Tampereen ammattikorkeakoulun elokuvan- ja television koulutusohjelman entisille ja nykyisille opiskelijoille, jotka ovat työskennelleet apulaisohjaajana koulutusohjelman projekteissa. Samalla selvitetään kuinka apulaisohjaaja toimii ajankäytön hallitsijana kuvauksissa ja millaisia *aikavarkaita* apulaisohjaajalla on.

Opinnäytetyön case-projekti on syksyllä 2012 kuvattu *Aamua viisaampi* -lyhytelokuva, joka on kertomus saattohoidosta. Lyhytelokuva on tehty yhteistyössä Pirkanmaan hoitokodin kanssa ja oli yksi *Av-kehitysprojektikurssin* projekteista.

Opinnäytetyön tulokset osoittavat, että Tampereen ammattikorkeakoulun elokuvan- ja television koulutusohjelman opiskelijoiden tulisi kiinnittää enemmän huomiota kuvauspäivien pituuksiin ja asettaa kuvauspäiville työaikaraamit.

Asiasanat: apulaisohjaus, projektinhallinta, callsheet, työaika, aikavaras

ABSTRACT

Tampereen ammattikorkeakoulu
Tampere University of Applied Sciences
Degree programme in Film and Television
Production

HENNA MÄKELÄ

Time management in short films in Tampere University of Applied Sciences
Case short film *Wiser than Yesterday*

Bachelor's thesis 56 pages, appendices 8 pages
November 2013

In film productions, assistant director will ensure that at the crew stays on schedule. Schedule has effect on the budget of films, which tend to be strict, therefore there is no change working overtime. The objective of this study was to gather information about how Film and Television students of Tampere University of Applied sciences (later TAMK) can improve their time management in short films.

This study was carried out as a project. The case-project was a short film *Wiser than Yesterday*, which was filmed in fall 2012. *Wiser than Yesterday* is a story about a terminally ill man. The short film was made associate with Pirkanmaan hoitokoti.

Often at school, productions days are over 12 hours long. Long working hours drive students a cycle of exhaustion. The collective agreement of film and television says that the employee's working hours per day is not more than eight (8) hours and no more than 40 hours per week. This study examined the collective agreement of film and television whether it is the best way to improve the TAMK's Film and Television students time management skills in short films. At the same time this study examined whether regular working hours to reduce the urgency and exhaustion of the students.

This study explored with an assistant directors job description using the case-project *Wiser than Yesterday* and result of the survey. The survey was target at Film and Television students of TAMK who have worked as an assistant director at school's productions. Survey's results suggest that school's short film productions should set a working time period.

The findings indicate that Film and Television students of TAMK's should pay more attention to working hours and working methods.

Key words: assistant director, project management, callsheet, working time, time thief

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	5
2	PROJEKTINHALLINTAA ELOKUVALLISIN SILMIN	6
2.1	Projektinhallinta elokuvissa	7
2.2	Projektinhallinta Tampereen ammattikorkeakoulun projekteissa	14
2.3	Case-projekti Aamua viisaampi -lyhytelokuva	16
2.4	Aamua viisaampi -lyhytelokuvan synopsis	17
2.5	Riskinhallinta	17
2.5.1	Aamua viisaampi -lyhytelokuvan SWOT-analyysi	18
2.5.2	Jälkianalyysi syksyllä 2013	20
2.6	Ajankäytönhallinta apulaisohjaajan työtehtävänä	22
2.6.1	Tuotannon aikavarkaat	23
2.6.2	Opiskelun kiireellisyys	24
3	APULAISSOHJAAJAN TYÖNKUVAN MÄÄRITTELY	27
3.1	Apulaisohjaajan työnkuva Tampereen ammattikorkeakoulussa	29
3.1.1	Koulun apulaisohjaajille suunnatun kyselyn tulokset	30
3.1.2	Koulun apulaisohjaajille suunnatun kyselyn johtopäätökset	32
3.2	Työnkuvani Aamua viisaampi -lyhytelokuvassa	33
3.3	Avustajat kuvauksissa	35
3.4	Ajankäytönhallintani Aamua viisaampi -lyhytelokuvassa	35
3.5	Kuvauspäivien purku	36
4	KOHTI PAREMPAA TYÖAIKAA LYHYTELOKUVATUOTANNOISSA	38
4.1	Työaikalaki vs. opiskelu	38
4.2	Työhyvinvointi	40
4.2.1	Työaika ja lepoaika	41
4.2.2	Työskentely öisin	43
5	POHDINTA	44
	LÄHTEET	47
	LIITTEET	49
	Liite 1. Callsheet ensimmäinen päivä 1(2)	49
	Liite 2. Callsheet toinen päivä 1(2)	51
	2(2) 52	
	Liite 3. Callsheet kolmas päivä 1(2)	53
	2(2) 54	
	Liite 4. Tampereen ammattikorkeakoulun opiskelijoille lähetetyt kysymykset	55
	Liite 5. Tuotantoryhmälle lähetty informaatio sähköpostin pääkohdat	56

1 JOHDANTO

Opinnäytetyössäni selvitän apulaisohjaajan työnkuvan selkeyttä Tampereen ammattikorkeakoulun elokuvan- ja television koulutusohjelman projekteissa, erityisesti lyhytelokuvatuotannoissa. Selvitän, miten apulaisohjaaja toimii ajankäytönhallitsijana kuvauksissa, sekä millaisia ajankäytännöllisiä haasteita hänellä on ennakkotuotannossa, sekä tuotannossa.

Saadakseni tarkennettua mielikuvaan apulaisohjaajan työnkuvasta, tein suppean kyselyn Tampereen ammattikorkeakoulun elokuvan- ja television koulutusohjelman opiskelijoille apulaisohjauksesta. Apulaisohjaajan työnkuvaan syvennyttään projektinhallinnan avulla. Tutustuin voimassa olevaan elokuva- ja tv-tuotantoa koskevaan työehtosopimukseen.

Opinnäytetyössäni selvitän, olisiko Tampereen ammattikorkeakoulun elokuvan- ja television koulutusohjelman projekteissa mahdollista noudattaa työehtosopimuksen mukaista työaika. Pohdin opiskelijoiden kiireellisyyttä sekä hyvinvointia lyhytelokuvatuotantoja tehdessä ja voitaisiinko työtapoihin saada muutoksia työehtosopimuksen mukaista työaika noudattamalla. Lisäksi käsitelen opinnäytetyössä termiä *aikavaras*. Pohdin millaisia oman elämän *aikavarkaita* itselläni esiintyi *Aamua viisaampi* -lyhytelokuvaa tehdessä.

Opinnäytetyöni case-projekti on syksyllä 2012 kuvattu *Aamua viisaampi* –lyhytelokuva. Kyseinen lyhytelokuva oli yksi Tampereen ammattikorkeakoulun *Avkehitysprojektikurssilla* tehdyistä asiakasprojekteista. *Aamua viisaampi* –lyhytelokuva on kertomus saattohoidosta ja lyhytelokuva on tehty yhteistyössä Pirkanmaan hoitokodin kanssa. Itse toimin lyhytelokuvassa tuottajana sekä apulaisohjaajana.

Opinnäytetyössäni puhun projektiryhmästä sekä tuotantoryhmästä. Kun puhun projektiryhmästä, tarkoitan kahdeksan henkilön ydinryhmää, joiden kanssa ideoimme sekä toutimme *Aamua viisaampi* -lyhytelokuvan. Tuotantoryhmästä puhuessa, tarkoitan kuvauksiin osallistunut työryhmää, mikä sisältää myös projektiryhmän. Tuotannoilla tarkoitan sekä elokuva- että lyhytelokuvatuotantoja. Viitatessani kouluun, tarkoitan Tampereen ammattikorkeakoulua.

2 PROJEKTIHALLINTAA ELOKUVALLISIN SILMIN

Projektinhallinta on hyvin oleellinen osa elokuvatuotantoa ja varsinkin apulaisohjaajan on osattava pitää tuotanto kasassa kuvauksissa. Apulaisohjaajan tulee tietää paljonko työaikaa eri työryhmän jäsenet tarvitsevat työtehtäviä tehdessä. Tieto on tärkeää, koska elokuvan kuvauksissa apulaisohjaaja on vastuussa työryhmästä, mikä antaa ohjaajalle vapauden keskittyä näyttelijöiden ohjaamiseen. Apulaisohjaajan ja ohjaajan suhdetta on selvitetty tarkemmin luvussa 3.

Projektinhallinnan asiantuntija Kai Ruuska määrittelee kirjassaan *Pidä projektinhallinnassa, suunnittelu, menetelmät ja vuorovaikutus* projektin seuraavasti: ”Projekti on joukko ihmisiä ja muita resursseja, jotka on tilapäisesti koottu yhteen ja suorittamaan tiettyä tehtävää” (Ruuska 2007, 19). Elokuvaa tehdessä työryhmän pitää kasassa tuottaja. Projektit ovat itsenäisiä kokonaisuuksia, millä on alku, keskikohta ja loppu – kuten tuotetuilla elokuvilla. Ruuskan mukaan kaikki projektit päättyvät, eivätkä ne ole jatkuvaa toimintaan. Projekteilla tulee olla tavoite, mikä on selkeä ja siihen tavoitteeseen pyritään koko projektin ajan (Ruuska 2007, 19).

Elokuvatuotannossa tämä tavoite on valmis elokuva. Projektit eivät kuitenkaan aina pääty siten, kuin oli suunniteltu. Tämä ei tarkoita sitä, että projektit olisivat epäonnistuneet, niiden suunta ja kohde on vain saattanut muuttua matkan varrella. Elokuvatuotannossa tämä voi tarkoittaa esimerkiksi sitä, että pääosan näyttelijä vaihdetaan kesken kuvausten. Syy vaihtoon voi esimerkiksi olla se, etteivät näyttelijän ja ohjaajan ”kemat toimi” tai että kuvauksissa nähdään, ettei näyttelijä ole sopiva kyseiseen rooliin. Yksi tunnettu esimerkiksi on elokuva vuodelta 1985, *Paluu tulevaisuuteen*. Elokuva joutui vaihtamaan pääosan esittäjän kesken kuvausten, koska näyttelijä sekä elokuvan tekijät totesivat, hänen olevan väärä valinta elokuvan pääosaan. (Wikipedia, 14.11.2013.)

Tärkeintä on pitää asiakas, eli projektin tilaaja tyytyväisenä (Leppälä 2011, 38). Elokuvatuotannossa tämä tarkoittaa tuotantoyhtiötä ja tuottajaa. Aluksi on tärkeää hahmottaa projektin sisäinen roolitus. Projektilla täytyy olla johtaja – elokuvatuotannossa tuottaja. Tuottaja on kasannut ympärilleen luotettavan joukon ihmisiä, jotka työskentelevät yhteisen päämäärän hyväksi. Projektin ulkopuolinen toimija on asiakas eli katsoja (Leppä-

lä 2011, 38-39). Katsoja saa lopulta valmiin tuotteen käyttöönsä, elokuva tehdään katsomista varten. Elokuvaprojektissa asiakas voidaan nähdä myös ostajana tai levittäjänä.

Elokvien tekemiseen tarvitaan rahaa. Suomessa rahoitusta jakavat Suomen elokuvasäätiö SES ja Audiovisuaalisen kulttuurin edistämiskeskus AVEK. Saadakse rahaa SES:tlä ja AVEK:lta tarvitsee tuotanto yleensä taakseen myös televisiokanavan rahoittajana sekä levittäjänä, jotta elokuva voidaan tulevaisuudessa nähdä television välityksellä. On myös tavallista, että tuotannolla on yhteistyökumppaneita, mitkä ovat rahoittaneet elokuvaa esimerkiksi näkyvyyttä vastaan.

Projektissa työt eivät jakaannut tasaisesti elokuvan valmistumisen ajan, vaan eri työkuvat ja tehtävät vievät enemmän aikaa kuin toiset. Kuvassa 1 näemme elokuvatuotannon eri vaiheet. Kuvassa olevat asiat on koottu Charlotte Worthingtonin kirjoittamasta kirjasta *Basics film-making 01 PRODUCING*. Luvussa 2.1 olen avannut tarkemmin tuotantomallin eri vaiheita. Nostan kuitenkin esille kuvasta kohdan markkinointi, mikä yleensä sijoitetaan vasta elokuvan jälkituotantovaiheeseen. Itse nostaisin markkinoinnin tärkeyttä niin, että hyvä markkinointisuunnitelma kulkee elokuvan mukana ennakkotuotantovaiheesta asti.

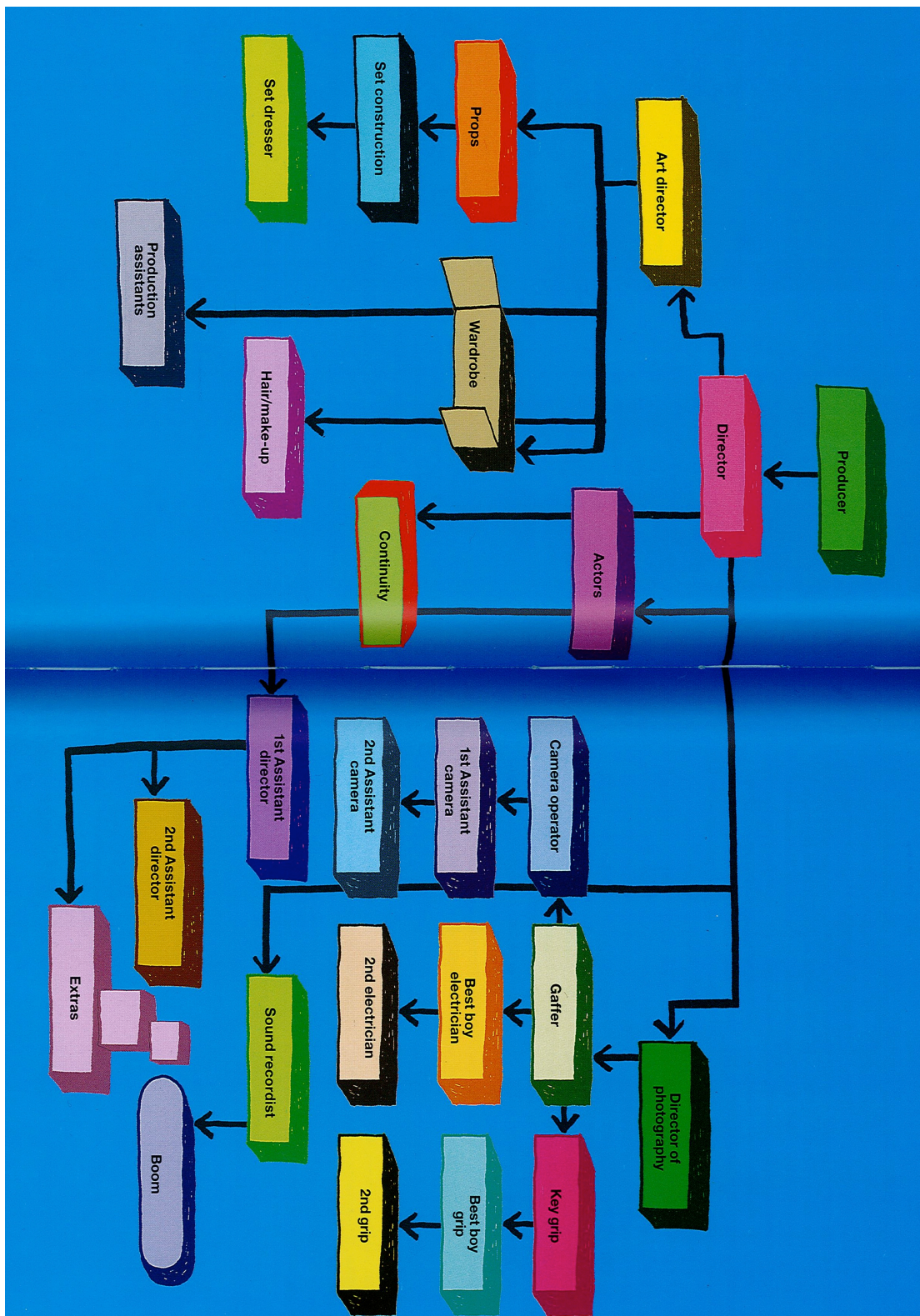
KUVA 1. Elokuvatuotannon eri vaiheet.

2.1 Projektinhallinta elokuvissa

Elokuva on oma projektinsa ja vaikka tekijällä kokemusta olisi useista eri tuotannoista, on jokainen elokuva aina oma erilainen projektinsa. Elokuvaosaajat Kari Pirilä ja Erkki Kivi ovat kirjoittaneet kolmiosaisen kirjasarjan *Elävä kuva – elävä ääni*. Kolmannessa kirjassa *Teos*, he kysyvät mitä elokuva on ja mihin sitä tarvitaan? (Pirilä & Kivi 2010,11) Kuvassa 1 esittelin elokuvatuotannon eri vaiheita. Tässä luvussa tarkoitukseni on syventyä tarkemmin elokuvan tuotantomalliin.

Elokuvien projektinhallinta on kehittynyt elokuvien rinnalla. Nykyään elokuvien loppu-teksteissä on useita satoja nimiä hoitamassa pienimpiäkin tehtäviä. Nykyaikainen tekniikka mahdollistaa sen, että jokainen meistä voi tehdä oman elokuvansa. Älypuhelimien kamerat ovat laadukkaita ja puhelimiin voi nykyään ladata applikaatioita, millä kuvattut pätkä voidaan editoida yhteen. Valmis videon voidaan ladata suoraan internetiin muiden katsottaviksi. Mahdollistaako uusi tekniikka sen, että tulevaisuudessa elokuva-tuotannon palaavat pienryhmä työskentelyksi?

Ammatillista elokuvatuotantoa pitää kasassa tuottaja, jonka alla työskentelee avustavia henkilöitä, kuten tuotantopäällikkö sekä tuotantoassistentit. Suurissa tuotannoissa tuottaja työskentelee monesti omasta toimistostaan käsin. Tuottajalla on monesti useita projekteja saman aikaisesti käynnissä. Tuottajaa tai tuotantopäällikköä harvemmin nähdään kentällä kuvauksissa. Kuvauksia pyörittävät apulaisohjaaja, kuvauspäällikkö ja järjestäjä (Kivi & Pirilä 2010, 68.) Edellisessä luvussa 2 mainittu Charlotte Worthington on opettaja Metropolian yliopistossa Lontoossa. Worthington on kirjoittanut kirjan *Basics film-making 01. Producing*. Kuvassa 2 näemme kaavion, minkä Worthington on tehnyt kuvatakseen elokuvan tuotantotyöryhmää. Worthingtonin kuvasta näemme ne keskeiset henkilöt, jotka ovat mukana kuvauksissa sekä ennakkotuotannossa. Kuvasta näkee, että tuottaja toimii kaikkein ylimpänä ja kontrolloi kokonaisuutta. Nostan esiin apulaisohjaajan roolin, mikä on Worthingtonin kaaviossa sijoitettu alas, näyttelijöiden ja jatkuvuuden alapuolelle. Itse sijoittaisin apulaisohjaajan ohjaajan kanssa samalla tasolle, koska apulaisohjaaja kontrolloi kuvauksissa koko tuotantotyöryhmää. Apulaisohjaajan tärkeydestä olen kirjoittanut tarkemmin luvussa 3.

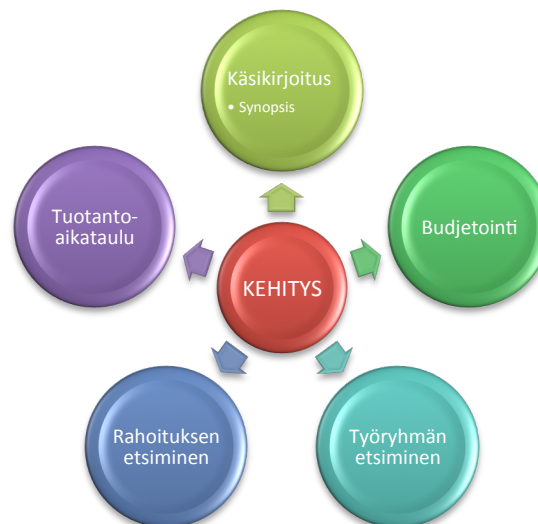

KUVA 2. Elokuvan tuotantotyöryhmä. (Worthington 2009, 104-105)

Elokuva lähtee aina ideasta. Käsikirjoittaja tai tuottaja saa idean elokuvasta. Idea voi olla mitä vain maan ja taivaan välillä. Opinnäytetyöni case-projekti *Aamua viisaampi* -lyhytelokuva sai alkuperäisen ideansa Varpu Lipposen kertomasta tositarinasta. Lippo-

nen on Tampereen ammattikorkeakoulun hoitotyöyksikön yliopettaja ja toimi *Aamua viisaampi* -lyhytelokuvassa asiakkaan roolissa. Tarkemmin Lipposen rooli on selvitetty luvussa 2.3.

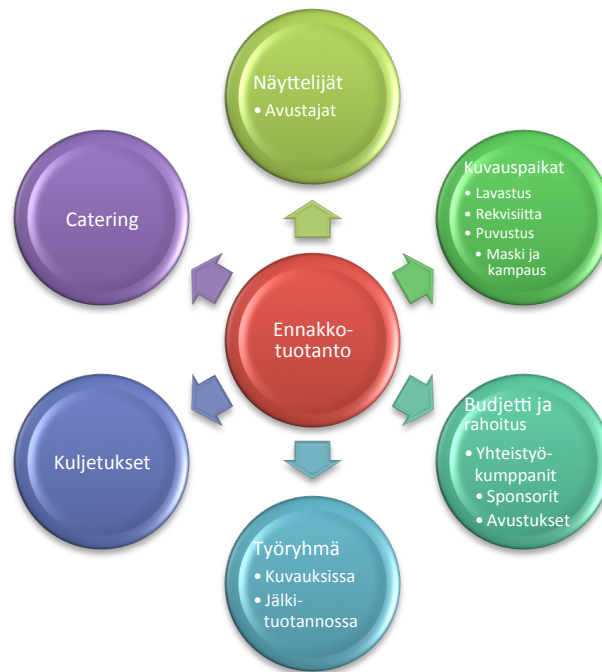
Luvun 2 kuvassa 1, ensimmäisessä laatikossa on sana idea. Käsikirjoitus idean voi esimerkiksi saada käsikirjoittaja. Idean saatua, käsikirjoittaja tarjoaa ideaa tuotantoyhtiölle. Idea tulee esitellä eli *pitching*. *Pitching*-sanasta käytetään elokuva ja televisioalalla yleisesti *pitchaus*-termiä, mikä tarkoittaa idean nopeaa esitystä pääkohdista. Tarkoitus on herättää kuulijan tai kuulijoiden kiinnostus ideaan. (AVEK, www-sivut 4.11.2013.) *Pitchaus*-tilaisuudet kestävät yleensä 3-7 minuuttia. Jos idea saa kannatusta tuotantoyhtiöltä, siirtyy se kehitykseen.

KUVA 3. Kehitysvaihe.

Kehitysvaiheessa käsikirjoitus-idea viedään eteenpäin valmistelemalla käsikirjoitusta ja synopsisia. Käsikirjoitusta työstää käsikirjoittaja. Kuvassa 3 näemme asioita, mitkä esiintyvät elokuvan tuotantomallin kehitysvaiheessa, kuten alustavan budjetin laskeminen. Tuottaja suunnittelee alustavaa tuotantoaikataulua sekä etsii itselleen tuotantoryhmän ympärille. Kuva on koostettu Worthingtonin jaottelun pohjalta. Kehitysvaiheessa on vielä epävarmaa, viedäänkö elokuvaa koskaan tuotantoon (Worthington 2009, 20.). Rahoitusta etsiessä, tuottaja pyrkii saamaan elokuvalla televisiokanavan tueksi, mikä auttaa lisärahoituksen saamista muun muassa SES:ltä ja AVEK:lta. Tuotannot voivat saada myös kansainvälisiä yhteistyökumppaneita. Yhteistyökumppaneita voivat olla muun muassa ulkomaalaiset tuotantoyhtiöt, kansainväliset televisiokanavat, pohjoismai-

set rahastot tai EU:n mediayksiköt. (Kivi & Pirilä 2010, 36.) Kehitysvaiheessa käsikirjoituksen suunta voi muuttua useasti. Kehitys-vaiheessa pohditaan alustavasti mahdollisia näyttelijöitä rooleihin. Rahoituksen varmistuttua projekti valmistellaan kohti ennakotuotantoa.

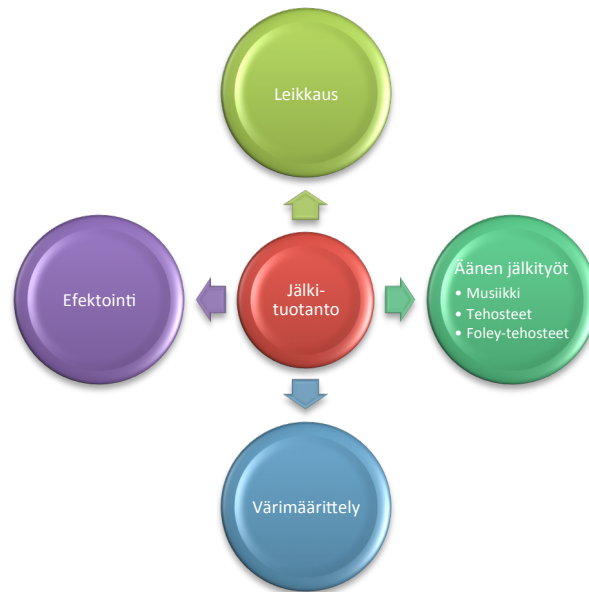

KUVA 4. Ennakkotuotanto.

Kuvassa 4 on koottu elokuvan ennakkotuotantoon liittyviä asioita. Ennakkotuotantovaiheessa allekirjoitetaan työsopimukset näyttelijöiden sekä tuotantotyöryhmän kanssa. Apulaisohjaaja tulee mukaan projektiin. Apulaisohjaajan työnkuvaa ennakkotuotantovaiheessa on avattu luvussa 3. Budjettia sekä käsikirjoitusta hiotaan lopullisempaan muotoon. Elokuvien ennakkotuotannon kesto vaihtelee muutamasta kuukaudesta vuosiin. Normaali ennakkotuotantoaika on kolme kuukautta. *Aamua viisaampi* -lyhytelokuvassa ennakkotuotantoaika oli kolme viikkoa. Ennakkotuotantovaiheessa elokuva valmistellaan jo kertaalleen ”valmiiksi”. Samalla tuotannosta pyritään etsiä mahdolliset heikot kohdat ja etsiä niille ratkaisut. (Kivi & Pirilä 2010, 67.). Projektin riskinhallintaa ja ennakkointia olen avannut tarkemmin luvussa 2.5.

Tuotanto tarkoittaa elokuvan kuvausvaihetta. Tuotantovaihe kestää elokuvasta riippuen muutamista päivistä parin kuukauteen. Esimerkiksi elokuva *3 Simoa* on kuvattu 15 päivässä (Kohtaus-blogi, [www-sivut 28.10.13.](http://www-sivut.28.10.13)) *Aamua viisaampi* -lyhytelokuva on kuvattu

kolmessa päivässä. *Aamua viisaampi* -lyhytelokuvan tuotantovaihetta on avattu tarkemmin luvuissa 2.4 sekä 3.4.

KUVA 5. Elokuvan jälkituotanto.

Jälkituotannossa elokuvan materiaalit työstetään valmiiseen muotoon. Samassa vaiheessa tuottajan tulee seurata kirjanpitoa, että onko budjetissa pysytty ja paljonko voidaan rahallisesti panostaa markkinointiin (Pirilä & Kivi 2010, 95.). SES:ltä on mahdollista hakea tukea erikseen elokuvan markkinointiin. Jälkituotannossa elokuva leikataan, kuvat värimääritellään ja äänet leikataan. Sovitetaan mukaan efektit sekä foley-tehosteet ja musiikki. Jälkitöihin kuluu aikaa useita kuukausia. Elokuvan alustavaa leikkausta voidaan aloittaa jo kuvauksien aikana, jos materiaalit toimitetaan jokaisen kuvauspäivän jälkeen leikkauksesta vastuussa oleville tahoille. Jälkituotannolle määritellään vastuuhenkilö, joka koordinoi tilannetta. *Aamua viisaampi* -lyhytelokuvan jälkitöihin oli varattu aikaa kolme viikkoa. Siinä ajassa elokuva leikattiin, värimääriteltiin, efektoitiin, ääni-leikattiin sekä elokuvaan lisättiin musiikki. Tuotantoon ei erikseen määrätty henkilöä, joka olisi koordinoinut jälkituotantoa.

KUVA 6. Markkinointi.

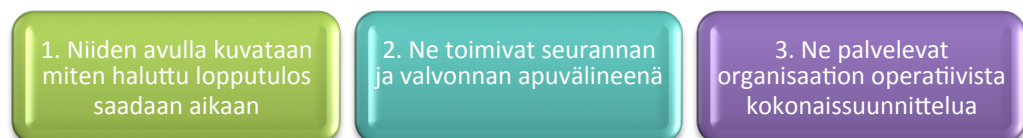
Kuten luvussa 2 kerrottiin, elokuvia tehdään katsojille. Markkinointi on hyvin tärkeä osa elokuvantuotantoprosessia ja monesti se alkaa jo hyvin varhaisessa vaiheessa. Ilman hyvää markkinointisuunnitelmaa, ei elokuva todennäköisesti tavoita katsojia toivottavia määriä. Nykymaailmassa markkinointia ja erityisesti ennakkajulkisuutta helpottavat internet ja sosiaalinen-media. Pirilän ja Kiven mukaan (Pirilä & Kivi 2010, 103) positiiviseen ennakkajulkisuuteen auttavat ”tuotannon aikana julkaistut making-of-lehtijutut, televisiojulkisuus sekä tähtinäyttelijöiden haastattelut ja osallistumiset erilaisiin promotilaisuuksiin.” Itse nostaisin vielä sosiaalisen median vaikutuksen myös yhteisöpalveluissa, kuten Facebook ja Twitter. Markkinointia ei saisi jättää ensi-iltaan, vaan taataksseen elokuvalla pitkän elinkaaren teattereissa, vaatii se töitä myös ilmestymisen jälkeen. Tätä auttavat muun muassa soundtrack-julkaisut, promootiokierteet, yhteistyökumppaneiden kanssa solmitut kampanjat sekä muut mahdolliset oheistuotteet, kuten lelut ja pelit. (Pirilä & Kivi 2010, 103.). Suomalaisen elokuvan markkinoinnissa on edistytty viime vuosien aikana, kun markkinointi on tullut mukaan jo hyvin varhaisessa tuotantovaiheessa. Markkinointia ei saisi jättää pelkästään jälkituotantovaiheeseen, vaan kuten jo luvussa 2 kerrottiin, markkinointisuunnitelman tulisi kulkea ennakkotuotannosta asti tuotannon rinnalla.

2.2 Projektihallinta Tampereen ammattikorkeakoulun projekteissa

Tässä kappaleessa kerrotaan millaisia projektikäytänteitä Tampereen ammattikorkeakoulun elokuvan- ja television koulutusohjelman koulutusohjelmassa on. Tästä eteenpäin käytetään Tampereen ammattikorkeakoulusta sen virallista lyhennettä TAMK.

TAMK:ssa elokuvan- ja television koulutusohjelman ensimmäisellä vuosikurssilla järjestetään *Fiktioprojektin suunnittelu* -niminen kurssi. Kurssi on osa elokuvailmaisutaidon opintoja. TAMK:n intranetistä löytyvien kurssin tavoitteiden mukaan, kurssin jälkeen opiskelija osaa tunnistaa oman projektiosaamisensa tason. Opiskelija osaa myös projektihallinnan peruskäsitteet sekä osaa laatia fiktioprojektin projektisuunnitelman (TAMK intra, www-sivut 27.10.13.) TAMK:ssa elokuvan- ja television koulutusohjelmassa on käytössä Tuubi-projektimalli. Tuubin kautta opiskelijat voivat viedä käsikirjoitusideoitaan tuotantoon. Tuubin lähtökohtana on opiskelijoiden henkilökohtaiset tavoitteet sekä projektin ohjaus opettajien suunnalta.

Koulutusohjelmalla on projektisuunnitelmapohja, joka täytetään jokaisen projektin alkaessa. Ruuskan mukaan projektisuunnitelmilla on kolme päätehtävää. (Ruuska 2007, 178.)

KUVA 7. Projektisuunnitelman päätehtävät.

Normaalisti koulun projektisuunnitelman laatimisesta vastaa projektin tuottaja. *Aamua viisaampi* -lyhytelokuvassa projektiryhmä paneutui suunnitelmaan yhdessä. Jokaisen ryhmäläisen tuli pohtia muun muassa oman toimialueensa budjetti sekä henkilökohtaiset tavoitteet. Projektiryhmäläisen tuli osata hinnoitella oma työnsä sekä osata laskea kustannusarvio tarvitsemansa kaluston hinnasta. Näin toimittiin siksi, että ryhmäläisille tulisi käsitys elokuvan kokonaiskustannuksesta. Työtapa kuului *Av-kehitysprojektikurssin* tehtäviin. Jokaisen projektiryhmäläisen tuli listata omat henkilö-

kohtaiset tavoitteet projektille sekä omalle kehitykselle. Omat tavoitteeni projektille olivat:

- Oppia aikatauluttamaan tuotantoja oikein
- Oppia käyttämään auktoriteettia
- Saada varmuutta omaan työskentelyyni tuottajana
- Saada materiaalia opinnäytetyötä varten

Edellä kuvassa 7 näemme projektisuunnitelman päätehtävät. (Ruuska 2007, 178) Olen numeroinut kohdat itse, jotta niihin viittaaminen kävisi helpommin. Kohdassa yksi, Ruuskan mukaan projektisuunnitelmalla kuvataan haluttu lopputulos. Projektiryhmän tulee miettiä suunnitelmaa tehdessä, mitä haluaa projektillaan saada aikaiseksi. Projektisuunnitelmaa täyttäessä joudutaan koko projekti kertaalleen viemään läpi, teoriassa. Projektisuunnitelmassa tulee käydä ilmi, miksi projektia tehdään ja kenelle se on tarkoitettu, eli kuka tai mikä on kohde. Esimerkiksi *Aamua viisaampi* –lyhytelokuvassa kohde oli saattohoitokodin asukkaiden omaiset sekä hoitoalan opiskelijat. Projektisuunnitelmasta tulee käydä ilmi myös se, kuinka projekti aiotaan käytännössä suorittaa ja millaisia riskejä siinä mahdollisesti on. Projektisuunnitelma auttaa projektiryhmäläisiä hahmottamaan tuotannon kokonaisuutena. Projektisuunnitelmasta tulee käydä ilmi projektin jokainen työvaihe ja kuka siitä on vastuussa. Projektisuunnitelman tulisi kulkea mukana koko projektin ajan, eikä olla vain pakollinen asia projektin alussa.

Ruuskan mukaan projektisuunnitelmaa täydennetään projektin edetessä (Ruuska 2007, 179.). TAMK:n tuotannoissa projektisuunnitelmat täytetään ennakkotuotannossa ja monesti sen jälkeen ne unohtuvat, eikä niihin palata myöhemmin. Olen huomannut, että projektisuunnitelman täyttämistä pidetään vaivana, mikä on täytettävä ennen kuvauksia. Projektisuunnitelmien täyttämiseen harvemmin panostetaan. Mielestäni projektisuunnitelmien tärkeyttä ja toimivuutta tulisi korostaa elokuvan- ja television koulutusohjelmassa. Ensimmäisen vuosikurssin jälkeen projektisuunnitelmat jäävät yleensä tuottaja-opiskelijoiden vastuulle.

TAMK:n intranetistä löytyy projektisuunnitelman lisäksi myös muita ohjeistuksia opiskelijoille, kuten tietoa vakuutuksista, autojen varaamisesta sekä käyttämisestä, koulun laskutusosoitteista sekä lyhyt lista varusteista, mitä jokaisella opiskelijalla tulisi olla. Intranetistä ei kuitenkaan löydy ohjeistuksia eri ammattikuville tai asioita, mitä aloitte-

levien opiskelijoiden tulisi ottaa projekteissa huomioon. Mielestäni olisi tärkeää, että intranetissä olisi tarkemmin selvitetty elokuvien tuotantomalli sekä selvitys alan ammattikuvauksista. Tärkeää olisi myös löytää ”check-lista” eri ammattikuvien työtehtävistä tuotannoissa.

2.3 Case-projekti *Aamua viisaampi* -lyhytelokuva

Aamua viisaampi -lyhytelokuva oli yksi TAMK:n syksyn 2012 *Av-kehitysprojektikurssin* projekteista. Kurssin tarkoituksena oli tuottaa teos, missä opiskelijat toimivat yhteistyössä asiakkaan kanssa, sekä opettaa heitä työskentelemään asiakkaiden kanssa. *Aamua viisaampi* -lyhytelokuvan projektiryhmän asiakkaana toimi Tampereen ammattikorkeakoulun hoitotyöyksikön yliopettaja Varpu Lipponen. Lipponen on käsitellyt läheisyyttä ja etäisyyttä kuoleman lähestyessä samannimisessä väitöskirjassaan. Projektiryhmä-nimitys käsittää kahdeksan henkilön opiskelijaryhmän, joiden kanssa lyhytelokuva on ideoitu. Tuotantoryhmä nimitys käsittää ryhmän, jotka toteuttivat elokuvan kuvauksissa sekä jälkitöissä. Tuotantoryhmä-nimitys sisältää projektiryhmän.

Projekti sai alkunsa, kun *Av-kehitysprojektikurssin* opettajat ehdottivat projektiryhmälle, että he tekisivät esittelyvideon Pirkanmaan hoitokodista. Pirkanmaan hoitokoti on saattohoitokoti, mitä pitää yllä Syöpäpotilaiden hoitokotisäätiö. Hoitokodin potilaat ovat parantumattomasti sairaita ja elävät elämänsä viimeisiä vaiheita. Heidän sairauttaan ei voida parantaa, mutta oireiden lievittämiseksi ja elämänlaadun parantamiseksi voidaan tehdä paljon. Hoitokoti painottaa hospice-hoitoideologiassa ihmisten kokonaisvaltaista hoitamista. Hospice-hoitoideologia tarkoittaa, että potilaita hoidetaan kodinomaisessa ilmapiiirissä, hoidossa huomioidaan potilaan perhe. Hoitohenkilökunta on läsnä ympäri vuorokauden. (Pirkanmaan hoitokoti, [www-sivut](http://www.pirkanmaanhoitokoti.fi) 30.9.2013). Tätä samaa hospice-hoitoideologiaa on lähdetty tavoittelemaan *Aamua viisaampi* -lyhytelokuvaa tehtäessä. Lyhytelokuva julkaistiin keväällä 2013 Tampereen ammattikorkeakoulun julkaisuna.

Aamua viisaampi -lyhytelokuva kuvattiin marraskuussa 2012 Tampereella. Kuvauspaikkoina toimivat Pirkanmaana hoitokoti sekä Hangaslahti Koillis-Tampereella. Lyhytelokuva kuvattiin kolmena arkipäivänä ja jokainen kuvauspäivä kesti kokonaisuudessaan korkeintaan 12 tuntia. Opinnäytetyön liitteistä 1-3 löytyvät päivittäiset aikatau-

lut eli *callsheetit*. Lyhytelokuvassa oli viisi keskeistä näyttelijää sekä 12 avustajaa. Tuo-
tantoryhmässä oli 24 henkilöä josta 23 oli vaihtelevasti mukana kuvauksissa.

Ennen käsikirjoittamista projektiryhmä teki ennakkotutkimusta saattohoidosta, kuole-
masta sekä kävi vierailemassa vanhainkodeissa eri puolilla Tamperetta. Lyhytelokuvan
alkuperäinen tarkoitus oli olla esittelyvideo saattohoitokodista, mutta ennakkotutkimus-
ta tehdessä projektiryhmä ajautui enemmän lyhytelokuvamaiseen toteutukseen. Aihetta
olen avannut tarkemmin luvussa 2.5.1. Kuten luvussa 2.1 kerrottiin, *Aamua viisaampi* -
lyhytelokuvan tarina on saanut innoituksen tositarinasta, minkä Lipponen projektiryh-
mälle kertoi.

2.4 Aamua viisaampi -lyhytelokuvan synopsis

Aamua viisaampi -lyhytelokuva on tarina noin 50-vuotiaasta entisestä merimiehestä
Aarnesta, joka on kuolemansairas ja joutuu saattohoitoon. Ahdistunut Aarne saapuu
hoitokotiin perheensä saattelemana. Hoitokodilla vallitsee lämmin ja huolehtivainen
tunnelma, mikä herättää Aarnessa halun suunnitella oman muistotilaisuutensa. Suunnit-
telu käynnistyy, kun eräänä päivänä Aarne löytää hoitokodin läheisyydessä sijaitsevan
huvimajan, minkä hän kunnostaa itsensä näköiseksi. Elokuva päättyy, kun omaiset ja
hoitokodin henkilökunta kokoontuvat juhlistamaan Aarnea.

2.5 Riskinhallinta

Yksi projektihallinnan osa-alueista on riskinhallinta ja niiden kartoitus. Ruuskan mu-
kaan ”Riskien hallinta on varautumista odottamattomiin tilanteisiin.” (Ruuska 2007,
248.) Riskinhallinnalla pystytään kartoittamaan projektin mahdolliset ongelmat ja poh-
timaan suunnitelmia niiden välttämiseksi. Riskejä tutkimalla ja ennakoimalla pystytään
auttamaan projektin valmistumista. Riskikartoitus on yksi osa-alue koulun projekti-
suunnitelmassa ja sen vuoksi riskinhallinta on yksi osa-alue opinnäytetyössä. Ruuskan
mukaan (Ruuska 2007, 248) riskien hallinta koostuu seuraavista osatehtävistä: riskien
analysointi, riskilistan laatiminen, toimenpiteistä sopiminen sekä seuranta ja riskilistan
ylläpito.

Seuraavissa alaluvuissa esittelen SWOT-analyysin, mitä käytetään TAMK:ssa opetusmenetelmänä, kun opetellaan tunnistetaan projektien mahdollisia riskitekijöitä. Kyseinen analyysimalli täytetään jokaiseen elokuvan- ja television koulutusohjelman projektisuunnitelmassa.

2.5.1 Aamua viisaampi -lyhytelokuvan SWOT-analyysi

SWOT-analyysissa kartoitetaan projektin vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet sekä uhat. Vahvuudet ja heikkoudet kuvaavat projektin sisäisiä asioita, kun taas mahdollisuudet ja uhat kuvaavat projektin ulkoisia asioita. Tässä luvussa käyn läpi *Aamua viisaampi* -lyhytelokuvasta tehtyä analyysia. Projektiryhmä teki SWOT-analyysin yhdessä, pohtien projektin mahdollisia kompastuskiviä sekä mahdollisuuksia. Yhdessä tekeminen avarsi koko projektiryhmän ymmärrystä projektista sekä sen vaatimuksista.

V Hyvä taustatyö ”Rajaton kalusto” Motivaatio	H Tiukka aikataulu Marraskuu
M Tunteisiin vetoaminen Ammattitaidon kehittäminen Tehdä jotain toisin Kielellisyys	U Sää Luvat

KUVA 8. Projektinryhmän SWOT-analyysi *Aamua viisaampi* -lyhytelokuvasta, syksy 2012.

Kuvassa 8 näemme tämän SWOT-analyysin. Analyysi on tehty ennen kuin lyhytelokuvan lopullinen käsikirjoitus ja suunta oli valmis. Analyysiä ei seurattu projektin aikana eikä siihen tehty muutoksia, vaikka käsikirjoitus muuttuikin radikaalisti. Syy tähän oli yksinkertaisesti kiire sekä unohdus. Seuraavaksi pureudun kuvassa 8 olevaan SWOT-analyysiin ja käyn läpi asiat, mitkä projektiryhmä näki tärkeäksi ennen kuvauksia. Luvussa 2.3.2 olen tehnyt jälkianalyysin SWOT-analyysimallia käyttäen. Analyysin olen tehnyt tuotannon riskeistä ja mahdollisuuksista apulaisohjaajan näkökulmasta.

Ensiksi käyn läpi sisäiset asiat. Analyysin vahvuudet-osassa projektiryhmä on listannut vahvuuksiinsa hyvän taustatyön. Tällä projektiryhmä tarkoittaa sitä työtä, mikä tehtiin ennen kuin lyhytelokuvaksi tuli *Aamua viisaampi*. Lukukauden alussa projektiryhmän alkuperäinen idea ja tarkoitus oli tehdä lyhytelokuva vanhainkodista. Ideasta oli kirjoitettu alustava käsikirjoitus jo keväällä 2011. Tästä ideasta projektiryhmä työsti uutta käsikirjoitusta sekä teki esitutkimusta reilun kuukauden ajan. Projektiryhmä muun muassa kävi katsomassa Tampereen teatterin esityksen *Kuin ensimmäistä päivää*, mikä on nykyaikainen suomalainen näytelmä hoitokodista, sekä vieraili vanhainkodeissa Tampereen alueella. Tämä taustatyö auttoi projektiryhmää siinä vaiheessa, kun projekti vaihtui *Aamua viisaampi* -lyhytelokuvaksi. Projekti vaihtumisen syy oli se, että vanhainkodista kertova käsikirjoitus kasvoi liian suureksi, eikä projektiryhmän resurssit riittäneet siihen, jotta elokuva olisi valmistunut *Av-kehitysprojektikurssin* aikana. Projektiryhmä kävi asiasta keskustelua *Av-kehitysprojektikurssin* opettajien kanssa ja yhteisesti päätettiin siirtää alkuperäinen idea toteutettavaksi myöhemmin. Hyvä taustatyö kasvatti projektiryhmän motivaatiota uuden idean etsimiseen sekä toteuttamiseen. Rajattomalla kalustolla projektiryhmä tarkoittaa sitä, että TAMK:n opiskelijoina heillä oli mahdollista käyttää saatavilla olevaa kalustoa ilmaiseksi.

Heikkoudet-kohdassa projektiryhmä nosti esiin tiukan tuotantoaikataulun. Tuotantoaikataulu pysyi suurin piirtein samana, vaikka projektiryhmän alkuperäinen projekti oli vaihdettu lennosta. Kuvaukset ovat marraskuussa ja elokuva valmis joulukuun puolessa välissä, kuten muutkin *Av-kehitysprojektikurssin* projektit. Ennakkotuotannolle jäi vähän aikaa, ainoastaan kolme viikkoa. Marraskuu on nostettu heikkoudeksi sen vuoksi, koska suurin osa kuvauksista tapahtuisi ulkona ja kuukausi on sään vuoksi epävakaa. Marraskuussa valoisa aika on myös lyhyt, mikä tarkoitti tarkkaa aikataulullista suunnittelua kuvauksista. Valoisa aika oli noin aamu-yhdeksästä iltapäivän kello neljään saakka.

Seuraavaksi paneudun ulkoisiin asioihin. Analyysin mahdollisuudet-osassa, projektiryhmä näki, että ideallaan ja uudella käsittelytavalla on mahdollista vedota katsojien tunteisiin. Uudenlaisella käsittelytavalla tarkoitetaan sitä, ettei projektiryhmä lähtenyt tekemään sellaista videota, mitä hoitokodeista normaalisti tehdään, eli perinteistä esitellyvideota. Ennakkotutkimuksessa projektiryhmä törmäsi ”rosoisiin” esimerkkeihin ja

päätti lähteä hakemaan täysin erilaista näkökulmaa hoitolaitoksista. Samalla projektiryhmä pystyi kehittämään omaa ammatillista osaamistaan.

Kielellisyys-kohdalla projektiryhmä tarkoittaa sitä, että elokuva on helppo viedä myös ulkomaille. *Aamua viisaampi* -lyhytelokuvassa piti alkuperäisen idean mukaan olla kertojääni, mutta tuotannon edetessä se poistettiin, koska projektiryhmä koki sen tarpeettomaksi. Uhat-osiossa sää on nostettu esiin, koska marraskuussa on monesti sateista. Projektiryhmä toivoi selkeää säätä ulkokohtauksiin lyhytelokuvan tunnelman vuoksi. Normaalien kuvauslupien ja esiintyjäsopimusten lisäksi projektiryhmän tuli saada lupa kuvata Pirkanmaan hoitokodissa.

2.5.2 Jälkianalyysi syksyllä 2013

Tässä luvussa pohdin sitä, millaisena itse näen SWOT-analyysin syksyllä 2013, vuosi kuvausten jälkeen. Halusin tehdä jälkianalyysin nähdäkseni, mitä asioita *Aamua viisaampi* -lyhytelokuva ja apulaisohjaajan työnkuva ovat itselleni opettaneet. SWOT-analyysin olen tehnyt omasta näkökulmasta. Analyysia tehdessä olen pohtinut omien ajatusteni merkitystä myös tuotantoryhmää ajatellen. Eli miten analyysissä listaamani asiat vaikuttaisivat lyhytelokuvan tuotantoryhmään.

V Hyvä taustatyö Ammattinäyttelijät Motivaatio	H Kiireinen aikataulu Ammattitaidottomuus Budjetti
M Pysyä aikataulussa Tehdä jotain erilaista	U Kuolema hoitokodilla Ei pysyä aikataulussa Muistotilaisuudet

KUVA 9. Jälkianalyysi *Aamu viisaampi* -lyhytelokuvasta, syksyllä 2013.

Paneudun ensiksi sisäisiin asioihin eli vahvuuksiin sekä heikkouksiin. Vuoden jälkeen itse nostan edelleen projektiryhmän vahvuudeksi hyvän taustatyön. Taustatyön aikana projektiryhmä perehtyi saattohoitoon sekä vanhustenhoidon nykytilaan sekä oppi ym-

märtämään niiden eron. Projektiryhmä uskalsi mennä kuvamaan paikkaan, missä kuolema on läsnä. Pelkoa ei syntynyt, koska ennakkotutustuminen Pirkanmaan hoitokotiin sekä sieltä saatu lämminvastaanotto auttoivat asiassa. Hyvin tehty taustatyö on olennainen osa onnistunutta elokuvaa. (Elokuvantaju, [www-sivut 5.11.13](http://www.sivut.5.11.13)). Elokuvantaju on internetistä löytyvä elokuvatuotannon verkko-oppimateriaali, minkä materiaali on vapaasti käytettävissä. Mielestäni taustatyön tärkeyttä tulisi korostaa TAMK:n projektiohjeistuksissa, koska hyvä taustatyö auttaa tuotantoryhmää pysymään kuvauksissa aikataulussa. Vieraaseen asiaan siirtyminen ilman perehdytystä johtaa yleensä virheisiin. Projektiryhmää taustatyön tutkimisessa auttoivat Lipponen sekä elokuvan- ja television koulutusohjelman opettajilta saatu tuki.

Projektiryhmä koki, että vahvan käsikirjoituksen tueksi, heidän tulisi saada lyhytelokuvaan ammattinäyttelijöitä. Ammattinäyttelijät halusivat projektista rahallisen korvauksen, mikä vaikutti elokuvan budjettiin, mikä taas vaikutti siihen, kuinka monta tuntia näyttelijät saivat olla mukana kuvauksissa. Tätä asiaa olen selvittänyt tarkemmin luvussa 2.6. Ammattinäyttelijät toivat kuvauksiin luotettavuutta. Kuvauksissa ei kertaakaan jouduttu kuvaamaan kohtauksia uudestaan näyttelijöiden työn takia.

Kiireinen aikataulu on yksi suurimmista heikkouksista jonka itse koin projektissa. Oma ammattitaidottomuus apulaisohjaajan roolissa sekä ensimmäinen kuvausaikataulun laatiminen aiheuttivat itselleni stressiä. Kiireinen aikataulu koskee sekä ennakkotuotantoa, että kuvauspäivien aikataulua. Molemmat olivat itsestä riippumattomia tekijöitä. Ennakkotuotanto oli kiireinen projektin vaihtumisen takia ja kuvauspäivien aikataulu oli kiireinen koska projektiryhmä sai kuvata Pirkanmaan hoitokodilla ainoastaan kolmena päivänä. Kuvauspäivät sujuivat *callsheet:ien* mukaan ja ajassa pysyttiin. Jälkikäteen ajateltuna, apulaisohjaajana minun olisi pitänyt aikatauluttaa enemmän aikaa kohtausten harjoitteluun sekä siihen, että ohjaajalla olisi ollut enemmän aikaa harjoitella kohtauksia näyttelijöiden kanssa. Tämä olisi ollut aikataulun kanssa mahdollista. Paras tilanne olisi ollut, jos olisimme saaneet kuvata Pirkanmaan hoitokodilla neljänä päivänä.

Seuraavaksi käsittelem SWOT-analyysissä olevia ulkoisia asioita. Mahdollisuus-osiossa olen nostanut esiin aikataulussa pysymisen. Olin varma tekemäni aikataulun toimivuudesta, sekä siitä, että projektiryhmä tuki minua siinä. Uskoin, että pysymme aikataulussa, jos kuvauksissa ei ilmaannut yllättäviä esteitä.

Uhat-osiossa projektiryhmän olisi pitänyt ottaa aikaisemmin huomioon kuoleman hoitokodilla. Saattohoitokodissa kuolema on läsnä jatkuvasti, mutta siellä se on myös luonnollinen asia. Kun paikalle tulee tuotantoryhmä, jolle kuolema ei ole luonnollista, aiheuttaa se pelkoa. Ennen kuvauksia minä, ohjaaja ja tuottaja pidimme tuotantopalaverin, missä selvitimme tuotantoryhmälle tarkkaan missä olimme kuvaamassa. Tuotantoryhmälle painotettiin, että kyseessä on saattohoitokoti ja kuolema on siellä luonnollista. Itseäni kuoleman kohtaaminen pelotti sen vuoksi, että oli vaikea arvioida miten sellaisessa tilanteessa tulisi toimia.

Hoitokodilla on potilaskäytävän aulassa pöytä, johon sytytetään kynttilä aina, kun joku potilasta on kuollut. Jälkianalyysissä en nostaisi kuolemaa ensisijaiseksi riskitekijäksi vaan siitä seuranneet muistotilaisuudet, mitä menehtyneille järjestettiin. Muistotilaisuudet järjestettiin monesti saman päivän aikana, kun henkilö oli menehtynyt. Tämä tarkoitti sitä, että tuotantoryhmän tuli siirtyä pois tieltä ja rajoittaa liikkumista hoitokodin tiloissa. Esimerkiksi viimeisenä kuvauspäivänä muistotilaisuuksia oli kolme iltapäivällä. Mikä tarkoitti muun muassa sitä, että jouduimme siirtymään meille varatusta hoitokodin aulasta olevasta tilasta. Tilaa käytettiin catering-pisteenä sekä maskeeraajan maskitilana. Lisäsin uhkakuviin myös sen, että tuotantoryhmä ei pysy aikataulussa meistä riippumattomista syistä. Esimerkkinä juuri hoitokodilla tapahtuvat viivytykset tai ongelmat säätilan kanssa.

2.6 Ajankäytönhallinta apulaisohjaajan työtehtävänä

Tässä luvussa käsittelen ajankäytönhallintaa apulaisohjaajan näkökulmasta.

Voiko ajankäyttöä hallita? Vai hallitsemmeko niitä valintoja, mitkä vaikuttavat ajankäyttöön? Aikaa on kaikille saman verran, me vain käytämme aikamme eritavoin. Apulaisohjaaja on kuvauksissa ajanvartija. Hän pitää huolen siitä, että kuvaukset pysyvät suunnitellussa ajassa ja budjetti pysyy. Elokuva-alalla aika todellakin on rahaa.

Elokuvatuotannoissa on hyvin tärkeää pysyä budjetissa ja aikataulussa, koska niillä on vaikutus elokuvan budjettiin. Budjettiin vaikuttavat monet tekijät, kuten näyttelijöiden työpäivät, kuvauspäivien pituus ja vuorokaudenaika kuvauspaikoilla, kirjoittaa Johanna Tarvainen (Kohtaus-blogi, [www-sivut 5.11.13.](http://www.sivut.5.11.13.)). Johanna Tarvainen on toiminut apu-

laisohjaajana vuonna 2012 julkaistussa 3 *Simoa* -elokuvassa. Tarvainen on kirjoittanut Ylen *Kohtaus, tekijät ja yleisö kohtaavat* blogiin tekstin, missä hän pohtii 3 *Simoa* -elokuvan aikatauluttamista.

Aamua viisaampi -lyhytelokuvassa oli todella tärkeää pysyä aikataulussa budjetin takia. Lyhytelokuvan näyttelijät saivat jokainen esiintymisestään korvauksen. Näyttelijöiden työaika oli tarkkaan laskettu etukäteen sekä työsopimuksissa oli sovittu, ettei tätä työaikaa voitu ylittää. Lyhytelokuvan kuvauksissa oli myös yksi alaikäinen näyttelijät sekä yksi alaikäinen avustaja. Lain mukaan alle 15-vuotiaiden työt tulee loppua viimeistään kello 20.00. Työ ei myöskään saa haitata lapsen koulunkäyntiä. Koulun ja työteon yhteinen päivittäinen tuntimäärä ei saa ylittää kahdeksaa (8) tuntia (Työsuojelu, [www-sivut 23.10.2013](http://www.sivut.23.10.2013)). Toinen syy miksi *Aamua viisaampi* -lyhytelokuvassa tuli pysyä suunnitellussa aikataulussa, oli Pirkanmaan hoitokodin aikataulu. Hoitokodilla on säännölliset viikoittaiset rutiinit, minkä mukaan tuotantoryhmä liikkui hoitokodin tiloissa.

Apulaisohjaajan tehtävänä on pitää tuotantoryhmä tietoisena ajasta. *Callsheet:stä* löytyy kaikki tarvittava tieto, kuten paljonko aikaa millekin kuvalle on laskettu valmisteluun sekä kuvaukseen. Tuotantoryhmän jäsenillä harvoin on aikaa seurata *callsheet:ia* jokaisen kuvan jälkeen. Sen vuoksi on tärkeää, että paikalla oleva apulaisohjaaja ilmoittaa säännöllisesti, kuinka paljon on aikaa kohtauksen valmistelulle ja kuinka kauan kuvaukselle.

2.6.1 Tuotannon aikavarkaat

Seuraavaksi esittelen termin *aikavaras* ja pohdin sen merkitystä työn tekemiseen. Minna Rasila ja Mari Pitkonen ovat kirjoittaneet työkirjan *Aikavarkaat kuriin*, mikä on julkaistu osana Heurix-työkirjasarjaa, mitkä auttavat lukijaa kehittämään omia vuorovaikutus- ja työelämätaitoja. *Aikavaras* terminä tarkoittaa niitä asioita, mitkä estävät meitä käyttämästä aikaamme. *Aikavaras* voi olla asia, henkilö tai tehtävä joka huomaamatta vie aikaa siltä mitä pitäisi tehdä. *Aikavaras* on yleensä syy siihen, miksi lopulta tulee kiire. Olen nostanut *aikavaras* termin osaksi opinnäytetyötäni, koska huomasin *Aamua viisaampi* -lyhytelokuvan ennakkotuotannossa törmääväni päivittäin näihin *aikavarkaisiin*.

Aikavarkaat voidaan jakaa sisäisiin ja ulkoisiin. Sisäinen *aikavaras* on täysin kiinni omasta toiminnasta ja itsekurista, siihen voi itse vaikuttaa tekemillään valinnoilla. Ulkoinen aikavaras vaatii toimenpiteitä itsensä lisäksi kanssaihmisiltä. (Rasila & Pitkonen 2008, 5-6). *Aikavarkaita* ovat esimerkiksi sosiaalinen-media, sähköposti, henkilö joka tulee keskustelemaan työhön liittymättömistä asioista kesken työnteon. Koulussa *aikavarkaita* yleensä ovat kanssaopiskelijat, sillä yhteiset työskentelytilat ajavat ihmiset keskusteluun töiden sijasta. Kotona työskentely tarjoaa paljon potentiaalista oheistointia, kuten siivoaminen, television katselu tai lemmikkien kanssa harrastaminen.

Itselleni suurimmaksi *aikavarkaksi* *Aamua viisaampi* -lyhytelokuvan ennakkotuotannossa nousivat keskeytykset. Tehtävien tekemiseen täytyy käyttää aikaa ja varsinkin kun ollaan tekemässä uutta asiaa vaatii se myös valmistautumista. Työ on paljon tehokkaampaa silloin, kun ajatuksia ei tarvitse koota aina uudestaan puolen tunnin välein. Keskeytysten vuoksi tein *callsheet:t* mieluummin kotona manuaalisesti kuin koululla *Movie magic*-ohjelmistoa käyttäen. *Movie magic*-ohjelmisto on käsikirjoituksen purkamiseen tarkoitettu ohjelmisto. Muita henkilökohtaisia *aikavarkaita* olivat sosiaalisessa mediassa pyöriminen, jatkuva sähköpostin seuraaminen ja koulun sähköposti uudistus syksyllä 2012 sekä samaan aikaan käynnissä ollut työharjoittelu.

Aikavaras on uusi termi, johon itse ”törmäsin” ensimmäistä kertaa viime syksynä. Termin sisältö oli itselleni tuttu, sillä olen huomannut ”törmääväni” *aikavarkaisiin* koko opiskeluni ajan. Osa *aikavarkaistani* ovat sisäisiä ja osa ulkoisia. Olen *Aamua viisaampi* -lyhytelokuvan jälkeen pyrkinyt tunnistamaan omat *aikavarkaani*, sekä löytämään niille ratkaisut.

2.6.2 Opiskelun kiireellisyys

Yleistä on, että päivittäiset työajat ovat pitkiä eikä työehtosopimuksen mukainen päivittäinen lepoaika täyty, kirjoittaa Hannele Vettainen Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liiton jäsenlehdessä, *Metelissä* (Meteli-jäsenlehti nro.3 2012, 56). Vettainen jatkaa: ”Elokuva ja tv-tuotannoissa työskenteleminen on työaikalain aikaista työtä” (Meteli-jäsenlehti nro.3 2012, 56). Olen itse tarkka omasta vapaa-ajastani ja halusin, että *Aamua viisaampi* -lyhytelokuvan kuvauksissa työpäivät eivät venyisi perinteisesti opiskelijaprojektien mukaan ylipitkiksi.

Tein suppean kyselyn koulumme entisille ja nykyisille opiskelijoille apulaisohjauksesta vahvistaakseni omaa käsitystäni apulaisohjaajan työnkuvasta TAMKissa. Kyselyn tulokset on tarkemmin purettu luvussa 3.2.1. Kyselyn tulokset vahvistivat oman näkemykseni siitä, että kiire on nykyaikana trendi. Opiskelijoiden kestävyys ja paremmuus mitataan kiireellä. Opiskelija, joka viettää eniten aikaa koululla projektien parissa, on paras.

Opiskelijoilla on vaikeuksia hallita omaa aikaansa kouluprojekteissa ja monesti esimerkiksi tuotannosta vastuussa olevat henkilöt tekevät ympäröivä päiviä ennen kuvauksia. Mistä tämä johtuu? Rasilan ja Pitkosen mukaan syy saattaa löytyä siitä, että kiire ja ajanpuute on nykymaailmassa hyväksyttävää ja arvostettavaa. Täysi kalenteri on arvon mitta. (Raisila & Pitkonen 2008, 8.). Olen havainnut myös sellaisen ilmiön, että kiirettä yleensä murehditaan ja siitä valitetaan, mutta kuitenkin ei tartuta niihin tehtäviin mitkä aiheuttavat kiireen. Kyse on itseaiheutetusta kiireestä ja näkisin, että kiireestä on tullut *aikavaras*. Monesti ongelmia tulee varsinkin silloin, kun opiskelijalla on koulutöiden ohella käynnissä opetuksen ulkopuolisia projekteja.

Knowhow Kilta on nettisivusto, missä keskustellaan muun muassa työnteosta. Sivuilta löytyy blogi, minkä yhden tekstin kirjoittaja Mia-Maria Karjalainen. Karjalaisella on 20 vuoden kokemus koulutus- ja konsultointitehtävistä ja hän on erikoistunut ajanhallintaan sekä oman työn johtamiseen. Tekstissä Karjalainen pohtii menestystä ja ajankäytönhallintaa. Miksi nykymaailmassa on menty siihen, että se kuka jaksaa töissä pisimpään, on paras? Ihmisen hyvinvointi koostuu monesta eri asiasta, kuten perheestä, sosiaalisesta elämästä, työstä ja omasta ajasta. Näiden asioiden tulisi olla tasapainossa, jotta voisimme olla onnellisia. (Karjalainen, [www-sivut 7.11.2013.](#)). Mielestäni opiskelijoiden tulisi löytää tasapaino opiskelun ja vapaa-ajan välillä. Tasapainon löytymistä voisi auttaa rajoitus siitä, kuinka monta projektia opiskelijalla saa koulutöiden ohella olla. Tasapainon löytymistä auttaisi myös se, että koulussa työskenneltäisiin työehtosopimuksen mukaisten työaikojen mukaan. Asiaa on tarkemmin selvitetty luvussa 4.1.

Koulussa olen monesti törmännyt ajatukseen oppilaiden keskuudessa, että jos opiskelija ei ole valmis tekemään töitä kellon ympäri, hän ei ole oikeasti kiinnostunut opiskelemastaan alasta. Mielestäni ajatus on vääristynyt. Oppilaiden hyvinvointi sekä

jaksaminen huononee kiireen, stressin ja väsymyksen johdosta. Luvussa 4.2 olen pohtinut tarkemmin työhyvinvointia ja opiskelijoiden jaksamista. Mielestäni opiskelijoiden kiireeseen ja hyvinvointiin tulisi kiinnittää enemmän huomiota TAMK:n elokuvan- ja television koulutusohjelman opettajien suunnalta.

3 APULAISSOHJAAJAN TYÖNKUVAN MÄÄRITTELY

Tässä luvussa kuvaan apulaisohjaajan työkuvaan yleismaailmallisesti ja seuraavassa luvussa 3.1 paneudun siihen, miten apulaisohjaajan työnkuva nähdään TAMK:n projekteissa. Työnkuva on erilainen televisio- ja elokuvatuotannoissa. Tässä opinnäytetyössä käsittelen ainoastaan työnkuvaan elokuvalliselta kantilta, koska se on merkityksellisempi opinnäytetyön kannalta. Puhuessani tuotannosta, tarkoitan elokuvatuotantoja yleensä, mikä käsittää myös lyhytelokuvatuotannon.

Apulaisohjaaja on ohjaajan oikea käsi. Hän varmistaa sen, että tuotannossa informaatio kulkee jokaiselle tuotantoryhmän jäsenelle. Tuotannossa voi olla useita apulaisohjaajia, varsinkin ulkomaisissa tuotannoissa on tavallista, että apulaisohjaajia on vähintään kaksi tai useampi. Tällöin heidän työnkuvansa nimen eteen lisätään numero, kertomaan arvoasteikosta: ensimmäinen apulaisohjaaja, 2-apulaisohjaaja, 2.2-apulaisohjaaja ja 3-apulaisohjaaja (Kivi & Pirilä 2010, 121-122). Jokaisella tuotantoon kuuluvalla apulaisohjaajalla on omat työtehtävänsä. Tarvittavien apulaisohjaajien määrä riippuu tuotannon koosta.

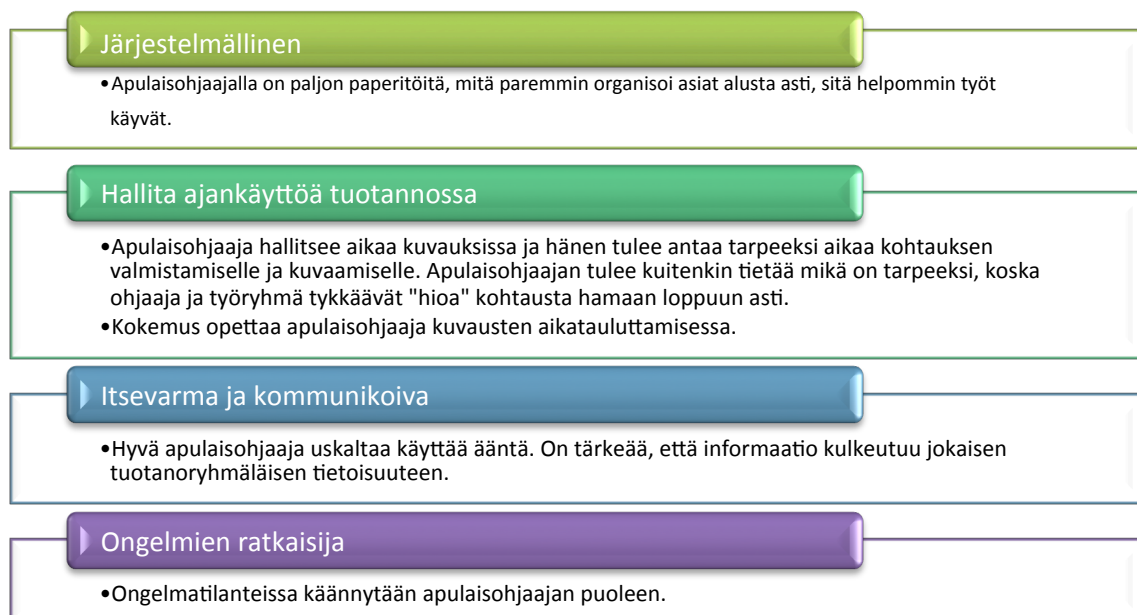
Ensimmäinen apulaisohjaaja on ohjaajan lähin työkaveri. Hän vastaa *callsheet:ien* sisällystä ja noudattamisesta. Apulaisohjaaja vastaa myös siitä, että elokuva valmistuu ajallaan ja sovituin kustannuksin (Kivi & Pirilä 2010, 79.) TAMK:n tuotannoissa on tavallista, että apulaisohjaajia on vain yksi. Näkisin, että TAMK:n tuotannoissa, kuvauksissa pärjätään yhdellä apulaisohjaajalla. Mielestäni olisi tärkeää, että jos ennakkotuotantovaiheessa apulaisohjaajalle annetaan paljon hoidettavia tehtäviä, hänellä olisi käytettävissä assistentti. *Aamua viisaampi* -lyhytelokuvassa ei ollut tarvetta useammalle apulaisohjaajalle, koska ennakkotuotannossa sain tarvittaessa apua *Aamua viisaampi* -lyhytelokuvan tuottajalta. Kuvaukset sujuivat yhdellä apulaisohjaajalla.

Luvussa 2 esittelin elokuvatuotannon eri vaiheita. Ennakkotuotannossa yksi apulaisohjaajan tärkeimmistä tehtävistä on käsikirjoituksen purku. Purku tarkoittaa sitä, että apulaisohjaaja käy läpi kaiken mitä käsikirjoituksessa mainitaan. Tämän perusteella hän voi rakentaa päivittäiset *callsheet:t*. *Callsheet:stä* käy ilmi, mitä kyseisenä päivänä on tarkoitus kuvata, keitä kuvauksissa tarvitaan, monelta kuvaukset alkavat ja missä on tarkoitus kuvata. Asioita, mitä *callsheet:stä* tulee löytyä ovat muun muassa kuvausten kes-

to, kuvauspaikat, kohtausten ja kuvien määrä, kuvataanko sisällä vai ulkona sekä ruokatauko. Tarkemmin nämä asiat selviävät liitteiksi laittamistani *Aamua viisaampi* -lyhytelokuvan *callsheet:stä*, liitteet 1-3. Liitteistä on poistettu tuotantoryhmän puhelinnumerot sekä näyttelijöiden osoitteet. Liitteissä 1-3 lukee *Matka*, joka oli *Aamua viisaampi* -lyhytelokuvan työnimi.

Kuvaustilanteessa apulaisohjaaja toimii käskyttäjänä. Hän huutaa tarvittavat komennot ennen kuin kamera käy (Juntunen 1997, 141.) Komentokieli voi vaihdella tuotannointain, mutta sisällöltään se on aina sama. *Aamua viisaampi* -lyhytelokuvan kuvauksissa komentokieli kuului seuraavasti: *hiljaisuus kuvataan, ääni, kamera. Ääni*-komennon jälkeen apulaisohjaaja odottaa äänittäjän vastausta, ”*käy*”, mikä tarkoittaa, että äänitys on käynnissä. Vasta tämän jälkeen hän voi käskyttää kameran. Kameran sanottua ”*käy*”, apulaisohjaaja luovuttaa tilanteen ohjaajalle, joka sitten käskyttää kuvaukset alkavaksi komennolla, ”*olkaa hyvät*”. Oton jälkeen, ohjaaja huutaa ”*poikki*” tai ”*kii-tos*”. Tämän jälkeen apulaisohjaaja odottaa, päättävätkö ohjaaja ja kuvaaja otoksen uudestaan, vai siirrytäänkö seuraavaan kuvaan. Apulaisohjaajan tehtävä on ilmoittaa kyseinen päätös tuotantoryhmälle.

Kuvassa 10 listatut olen listannut itseni mielestäni tärkeimmät ominaisuudet, mitkä hyvä apulaisohjaaja omaa. Ominaisuudet olen koostanut *How to film school a blog and learning center for filmmakers*-sivustolta, missä alan ammattilaiset jakavat ilmaiseksi apua aloitteleville työntekijöille.

KUVA 10. Hyvän apulaisohjaajan taidot.

Kuvan 10 taidoista itse nostaisin tärkeimmäksi järjestelmällisyyden. Järjestelmällisyyden siksi, koska apulaisohjaajan työnkuva vaatii sitä sekä itsevarmuutta. On sanonta, että kuvauksissa apulaisohjaaja on kaikkein vihatuin henkilö, koska hän ei anna koskaan tarpeeksi aikaa kohtausten valmistelulle ja "hiomiselle". Kuvausten jälkeen, kun ollaan pysytty aikataulussa sekä budjetissa, kuuluu kiitos apulaisohjaajalle. Työ voi olla henkisesti kuluttavaa, mutta palkitsevaa. Ennakkotuotannossa hyvin tehty järjestelmällinen suunnitelma kuvauksista, on valtava tuki apulaisohjaajalle kuvauksissa.

3.1 Apulaisohjaajan työnkuva Tampereen ammattikorkeakoulussa

Tässä luvussa sekä seuraavissa alaluvuissa, 3.1.1 ja 3.1.2, selvennän millainen on apulaisohjaajan työnkuva TAMK:ssa. Selvitystä varten on tehty suppean taustakyselyn vahvistaakseni kuvausta apulaisohjaajan työnkuvasta. Kysely tehtiin TAMK:n elokuva- ja television koulutusohjelman nykyisille ja entisille opiskelijoille apulaisohjaajasta. Kysely lähetettiin koulun sähköpostiryhmille sekä julkaistiin TTVO Facebook -ryhmässä. Kyselyssä kysyttiin, missä vaiheessa apulaisohjaaja tuli mukaan projektiin ja kauanko hänelle annettiin aikaa tehdä *callsheet:t*. Kyselyssä selvitettiin venyivätkö kuvauspäivät ja oliko päivittäinen aikataulu apulaisohjaajien mielestä kiireinen. Lopuksi kyselyssä kysyttiin mitä mieltä vastaajat ovat työaikalainsäädännöstä ja tulisiko koulussa noudattaa työaikalakia kuvauksissa. Kysely tavoitti noin 1100 henkilöä ja vastauksia

tuli 5 kappaletta. Pieni vastausprosentti johtuu siitä, että kyselyn tavoittaneista henkilöistä vain murto-osa on työskennellyt apulaisohjaajan roolissa. Siksi uskon, että kyselyyn vastanneiden henkilöiden kautta saatu tieto on luotettava. Kysely vahvisti myös omaa näkemystäni apulaisohjaajan työnkuvan merkityksestä TAMKissa.

Kyselyyn vastanneista henkilöistä neljä (4) oli sellaisia, jotka olivat työskennelleet useasti apulaisohjaajina ja yksi (1), jolle kokemus oli ensimmäinen. Liite 4 sisältää kysymykset kokonaisuudessaan.

3.1.1 Koulun apulaisohjaajille suunnatun kyselyn tulokset

TAMK:n projekteissa vaihtelee suuresti se, koska apulaisohjaaja tulee mukaan projektiin. Koulussa työnkuvasta ei ole olemassa selkeää ohjeistusta. On tapauksia, missä alkuperäinen apulaisohjaaja jättää projektin, milloin tilalle etsitään nopeasti, monesti lyhyellä ajalla, korvaaja. Harvoin on sellaisia tapauksia, missä apulaisohjaaja on ollut mukana koko projektin ajan, kuten itse olin *Aamua viisaampi* -lyhytelokuvassa. Kun apulaisohjaaja on alusta asti mukana suunnittelemassa lyhytelokuvaa, antaa se apulaisohjaajalle todella paljon tausta- että hiljaista tietoa aiheesta. Tausta- ja hiljainen tietoa ovat suuri apu, kun apulaisohjaaja tekee *callsheet:t*, koska ymmärrys kohtausten merkityksestä on tarkempi, kuin projektiin ulkopuolelta tulleella apulaisohjaajalla.

Kyselyssä selvitettiin koulun apulaisohjaajilta sitä, paljonko heille on annettu aikaa päivittäisten *callsheet:ien* tekemiseen. *Aamua viisaampi* -lyhytelokuvassa alustavaa kuvausaikataulua aloitettiin tekemään viikko ennen kuvausten alkamista. Kuvausaikataulua tehtiin kaksi päivää, minkä jälkeen alustava aikataulu jaettiin tuotantoryhmälle sekä näyttelijöille. Tämän jälkeen aikataulussa tapahtui pieniä muutoksia, mutta ilmoitetut päivän pituudet sekä lounastauot pitivät.

Kyselyn vastauksista kävi ilmi, että vaikka kuvausaikataulu valmistuisi kuvauksia edeltävänä iltana, pitäisi kuvauspäivien raamit sopia etukäteen. Tämä tarkoittaa sitä, että tuotantotyöryhmän kanssa sovitaan, että esimerkiksi ensimmäisenä kuvauspäivänä kuvataan kello 10-16 välillä ja tuotantotyöryhmä on kiinni projektissa kello 9-17 välillä. Sopiminen antaa vapauden opiskelijoille suunnitella muita menoja sekä töitä kuvausten ympärille. Ylen *Kohtaus, tekijät ja yleisö kohtaavat*-blogiin tekstin kirjoittanut Tarvai-

nen pohtii 3 *Simoa* -elokuvan aikatauluttamista. Tarvainen mainitsee, että tuotantoryhmä teki ennen kuvauksia päätöksen, etteivät kuvauspäivät veny yli kymmentuntisiksi. (Kohtaus-blogi, [www-sivut 1.11.2013](#)). Tarvainen jatkaa (Kohtaus-blogi, [www-sivut 1.11.2013](#)), että tällainen periaatepäätös ja suunnitelmissa pysyminen piti työryhmän tyytyväisenä ja energiaa riitti koko kuvausjaksolle. Uskon, että kuvauspäivien raameista sopiminen auttaa tuotantotyöryhmää jaksamaan. Aikataulua suunniteltaessa huomioon tulisi ottaa myös liikkuminen kuvauspaikkojen välillä.

TAMK:n tuotannoissa on harvoin otettu huomioon sitä, että myös apulaisohjaajan tulisi olla mukana kuvauspaikoilla vieraillessa. Apulaisohjaajan tulee tietää tarkkaan paikka missä kuvataan, kauanko kuvauspaikalle kestää aikaa siirtyä sekä onko siellä ongelmia esimerkiksi liikkumisen kanssa. Kyselystä kävi ilmi, että monesti apulaisohjaaja jättää näiden vierailujen ulkopuolelle. Oman kokemukseni mukaan, olisi tärkeää se, että apulaisohjaaja olisi mukana kuvauspaikoilla, kun niillä vieraillaan. *Aamua viisaampi* -lyhytelokuvassa on kaksi kohtausta, mitkä on kuvattu muualla kuin Pirkanmaan hoitokodilla. Kohtaukset ovat kuvattu Hangaslahdella Koillis-Tampereella. Matka kuvauspaikalle Pirkanmaan hoitokodilta autolla kesti – ruuhkattomaan aikaan – reilu 20 minuuttia. Tämän jälkeen itse kuvauspaikka sijaitsi reilun 10 minuutin kävelymatkan päässä. Kuvauspaikka oli vaikeakulkuista metsämaastoa. Tällainen tietämättömyys kuvauspaikan ulkonäöstä ja tarkasta sijainnista vaikeuttavat apulaisohjaajan työtä ohjata työryhmää, kun kuvauspaikalle saavutaan.

Kyselystä kävi ilmi se, että apulaisohjaajan kokemattomuus saattaa olla syy siihen, miksi ei pysytä aikataulussa. Kuvauspäivät saattoivat venyä myös siksi, että kuvia jäätiin ”hiomaan” tarpeettoman pitkäksi aikaa. Jos kuvien ”hiomiseen” alkaa kulua tarpeettoman paljon aikaa, hyvä apulaisohjaaja keskeyttää ”hiomisen” ja käskee työryhmää menemään eteenpäin, tai sitten yhden kuvan ”hiominen” on poissa jostain toisesta kuvasta.

Tuotannossa kuvauspäivät saattoivat venyä tunnista kuuteen tuntiin. Apulaisohjaajien kokemattomuus näkyi siinä, ettei aloitteleva apulaisohjaaja osaa tehdä realistisia aikatauluja. Aloitteleva työryhmä ei myöskään osaa arvioida omaa työhönsä kuluvaan aikaa, nämä asiat tulevat vasta kokemuksen kautta. Ammattitaidon karttuessa työryhmän jäsenet saavat realistisemman kuvan omasta työnkuvastaan.

Kyselystä kävi ilmi, että kuvausaikataulun myöhästelystä tulisi sopia säännöt ja tarkat rajat, muutoin apulaisohjaajan työ on turha. Opiskelijatuotannoissa saatetaan monesti ajatella, ettei sillä ole väliä, jos ollaan myöhässä, kun raha ei pala. Monesti nämä ajatteelijat ovat tuotannon vastuuhenkilöitä, eivätkä he aina tule ajatelleeksi, että muilla työryhmänjäsenillä saattaa olla tärkeää menoa. Opiskelijan suostuessa mukaan TAMK:ssa tehtävään lyhytelokuvaan, ei hänen tarvitse suostua siihen, että on kiinni kuvauksissa seuraavat neljä vuorokautta. Siksi olisi todella tärkeää sopia kuvauspäivän raamit sekä säännöt myöhästymisille. Ja erityisen tärkeää on, että jos aikataulusta ollaan myöhässä, siitä informoidaan kaikille heti. Joskus kuvauspäivät ovat venyneet kuvausryhmästä johtumattomista syistä, kuten esimerkiksi auto-ongelmista tai näyttelijöiden ammattitaidottomuuden vuoksi.

Kyselyssä selvitettiin *callsheet:n* merkitystä ja asemaa kuvauksissa. Selvisi, että aikataulun noudattaminen on yleensä apulaisohjaajasta kiinni. Jos apulaisohjaajalla ei ole auktoriteettia tai oikeaa asennetta kuvausryhmän suhteen, ei aikataulua noudatettu. Toisaalta, apulaisohjaaja tarvitsee tuekseen tuottajan sekä ohjaajaan. Jos tuotannon ohjaaja on päättänyt olla noudattamatta apulaisohjaajan käskyjä, täytyy tuottajan puuttua siihen.

Aikataulujen kiireellisyyteen vaikuttivat monet asiat, kuten esimerkiksi se, kuinka kauan kuvauspaikoissa on saatu olla kuvaamassa. Aina ei myöskään olla osattu ottaa huomioon, että kuinka kauan aikaa esimerkiksi valoryhmällä kuluu raskaan kaluston siirtämiseen. Myös kuvasuunnittelussa on ollut puutteita. Kuvia ei ole suunniteltu tarpeeksi ennakkoon, milloin niiden ”vatvomiseen” kun kulunut turhaa aikaa. Tätä ongelmaa on ratkottu muun muassa niin, että kuvia on kiireessä saatettu yhdistää. Jos aikataulusta ollaan oltu myöhässä, aikaa on otettu kiinni muun muassa lyhentämällä ruokataukoa. Taukojen tärkeydestä lisää luvussa 4.2.1.

3.1.2 Koulun apulaisohjaajille suunnatun kyselyn johtopäätökset

Kyselyn johtopäätökset ovat, että apulaisohjaajan työnkuvan tärkeyttä tulisi TAMK:n projekteissa nostaa. Tärkeyttä korostamalla voitaisiin päästä siihen tilanteeseen, että apulaisohjaaja kunnioitetaan kuvauksissa enemmän, mikä voisi vaikuttaa siihen, että aikatauluissa pysyttäisiin paremmin. Tärkeää olisi myös sopia työpäivien raamit, minkä aikana kuvaukset hoidetaan. Tämä auttaisi apulaisohjaajaa *callsheet:n* tekemisessä sekä

antaisi työryhmän jäsenille mahdollisuuden sovitella omia aikatauluja kuvausaikoihin sopiviksi.

Opiskelijoiden tulisi kuitenkin ymmärtää, että he ovat opiskelijoita ja täysi oikeus olla hitaampia kuin alan ammattilaiset. Koulu on hyvä paikka harjoitella ja ”sähläätä” projektien kanssa, mutta silti ”normaaleissa” työpäivän rajoissa. Itseä ei kannata polttaa loppuun ensimmäisen vuoden aikana, ”haalimalla” liikaa projekteja. Opiskelijoiden väsymyksestä ja burnoutista on kirjoitettu tarkemmin luvuissa 4.2 ja 4.2.1.

3.2 Työnkuvani Aamua viisaampi -lyhytelokuvassa

Apulaisohjaaja tekee töitä ennen kuvauksia sekä kuvauksissa. Koska TAMK:n projekteissa yleisesti on vain yksi apulaisohjaaja, olen määritellyt työnkuvan tehtävät sen perusteella ja jättänyt huomioimatta avustavat apulaisohjaajat.

How to film school a blog and learning center for filmmakers -sivustolta löytyy listaus siitä, mitä työtehtäviä apulaisohjaajalla on ennen kuvauksia sekä kuvauksissa. Kyseistä listaa on hyödynnetty opinnäytetyössä. Seuraavassa on Taulukko 1, mistä voimme nähdä apulaisohjaajan työtehtävät. Lista perustuu omiin kokemuksiini apulaisohjaajana sekä *How to film school a blog and learning center for filmmakers* -sivustolla esitettyihin asioihin. Mielestäni kyseiset tehtävät tulisivat käydä ilmi TAMK:n projektiohjeissa tai projektiopetuksessa, koska aloitteleva apulaisohjaaja ei tiedä kaikkea mitä hänen työnkuvaansa kuuluu.

APULAIHOHJAAJAN TYÖTEHTÄVÄT ENNAKKOTUOTANNOSSA
Käsikirjoituksen purku
Aikataulun tekeminen
Työryhmälista- kuka on koskakin paikalla
Lista kuvauspaikoista
Avustajien informointi kuvauksista
Koekuvaukset
Logistinen suunnittelu

APULAISSOHJAAJAN TYÖTEHTÄVÄT TUOTANNOSSA
Toimii tuotannon äänenä
Huolehtii, että kuvauspaikka suljetaan yleisöltä – jos on tarve
Antaa aikaa kohtauksen harjoittelulle
Ilmoittaa työryhmälle, kun ollaan valmiita kuvaamaan
Käskyttää kuvaukset
Pitää kiinni päivittäisestä aikataulusta
Kommunikoi työryhmän kanssa
Ohjaa avustajia

TAULUKKO 1. Apulaisohjaajan työtehtävät ennakkotuotannossa ja tuotannossa. (Elokuva-alan blogi, [www-sivut 23.10.2013](http://www-sivut.23.10.2013)).

Ennen kuvauksia työtehtäväni olivat, olla mukana koekuvauksissa, valittujen avustajien informointi aikatauluista sekä tarvittavasta kuvausvaatetuksesta sekä paikalle tulosta ja paikalla olost. Tehtäviini kuuluivat myös *callsheet:n* rakentaminen kolmelle kuvauspäivälle, logistisen liikkuvuuden suunnittelu koulun ja kuvaspaikkojen välillä. Ennen kuvauksia pidettiin tuotantoryhmäpalaveri, minkä vetivät itseni lisäksi tuottaja ja ohjaaja. Palaverissa käsiteltiin niitä asioita, mitä tuotantoryhmäläisten tulisi ottaa huomioon kuvauksissa. Palaverissa painotettiin sitä, että kuvaamme Pirkanmaan hoitokodilla ja kyseessä on saattohoitoon erikoistunut hoitolaitos. Hoitokodilla ei voinut liikkua vapaasti, kuten monella muulla kuvauspaikalla. Liikkumista potilaskäytävällä oli vältettävä, eikä sisällä saanut huutaa. Hoitokodin asukkaat, henkilökunta ja vierailijat olivat etusijalla, mikä tarkoitti sitä, että tuotantoryhmä väisti heitä. Ennen kuvauksia tuotantoryhmälle lähetettiin sähköposti, missä asioista muistutettiin. Liite 5 sisältää tärkeimmät sähköpostissa informoidut asiat.

Kuvauksissa työtehtäviini kuului tuotantoryhmän koossa pitäminen, aikataulussa pysyminen ja avustajien ohjeistaminen kuvauspaikalla, ei kuitenkaan avustajien ohjaaminen. Avustajista kerron lisää seuraavassa luvussa 3.2. Tärkeää oli pitää koko tuotantoryhmä selvillä siitä missä ollaan menossa ja olemmeko pysyneet aikataulussa. Kuvauksissa toimin käskyttäjänä ja pidin huolta siitä, että jokainen tuotantoryhmän jäsen piti ruokatauon sekä kahvitaukoja.

3.3 Avustajat kuvauksissa

Aamua viisaampi -lyhytelokuvassa oli yhteensä 12 avustajaa. Apulaisohjaajan tehtävä oli opastaa kyseiset avustajat oikeaan kuvauspaikkaan oikeaan aikaan. Kaikkiin avustajiin oltiin yhteydessä noin viikkoa ennen kuvauksia, milloin heille ilmoitettiin päivät koska heitä tarvittiin sekä millaisessa vaatetuksessa heidän tulisi saapua paikalle. Kuvauksia edeltävänä päivänä, avustajat saivat vielä kuvauksista muistutusviestit.

Yksi apulaisohjaajan työtehtävistä kuvauksissa on avustajien ohjaaminen. *Aamua viisaampi* -lyhytelokuvassa oli käytössä yhdestä kuuteen avustajaa, kohtauksesta riippuen. Elokuvan ohjaaja halusi itse ohjata avustajat kohtauksiin, siksi en käsittele avustajien ohjaamista tässä opinnäytetyössä.

3.4 Ajankäytönhallintani *Aamua viisaampi* -lyhytelokuvassa

Asetin itselleni haasteen työajanpituudesta, kun aloitin *callsheet:n* rakentamisen. Tavoitteenani oli, etteivät päivät matkoineen venyisi yli 12 tunnin mittaiseksi kenelläkään. Tässä en ole ottanut huomioon tuotantoryhmäläisten tulemist aamulla koululle tai sitä, kuinka kauan heille kestää päivän lopputtua päästä kotiin. Asiaa ei ole otettu huomioon, koska alan työehtosopimuksessakin lukee, ettei työajaksi lasketa kodin ja työpaikan välistä matkaa.

Hannele Vertainen on kirjoittanut Meteli-lehteen artikkelin elokuva- ja tv-tuonnoissa työskentelevien työ- ja lepoajoista (Meteli-jäsenlehti nro.3 2012). Artikkelissaan Vertainen kirjoittaa, että on tavallista, että ne työntekijät, jotka omien varsinaisten työtehtäviensä ohessa joutuvat ajamaan työnantajan määräyksestä esimerkiksi kuorma-autoa, joutuvat tekemään todella pitkiä työpäiviä. Lisänä vielä, että monesti tämä ajaminen liittyy kaluston kuljettamiseen ja tapahtuu joko varhain aamulla tai myöhään yöllä (Meteli-jäsenlehti nro.3 2012, 56). Tarkemmin olen purkanut kuvauspäivien kulun lukuun 3.5.

Lopullisia *callsheet:a* rakentaessani jouduin jatkuvasti arvioimaan ajan, mikä kuluisi kuvien tekemiseen. Pohdin sitä, kuinka paljon on ideaalisesti mahdollista antaa valo- ja kameraryhmälle aikaa kuvan rakentamiseen. Samalla on pohdittu paljonko aikaa ohjaaja

tarvitsee harjoitellakseen näyttelijöiden kanssa. Omaksi suureksi virheeksi nimeän, etten käynyt ennakkotuotannossa tarvittavia keskusteluita ohjaajan, kuvaajan ja valaisijan kanssa. Tämä johtui siitä, että keskustelulle ei järjestynyt aikaa kiireisen ennakkotuotannon takia. Tulevissa tuotannoissa olisi tärkeää, että aikataululliset keskustelut käytäisiin apulaisohjaajan, kuvaajan, valaisijan sekä ohjaajan välillä, ennen kuin apulaisohjaaja lähtee rakentamaan *callsheet:a*. Omasta mielestäni olin tehnyt ”väljän” aikataulun, mutta palautekeskustelujen mukaan, minun olisi pitänyt antaa lisää aikaa valoryhmälle valojen ”rakentamiseen,” sekä ohjaajalle aikaa harjoitella näyttelijöiden kanssa. Ideaalitulanteessa olisimme saaneet yhden kuvauspäivän lisää. Yksi kuvauspäivä olisi antanut enemmän aikaa kohtausten rakentamiselle sekä olisi lyhentänyt päivittäistä työaikaa.

3.5 Kuvauspäivien purku

Tässä luvussa on purettu *Aamua viisaampi* -lyhytelokuvan kuvauspäivät, aikataulullisesti. Jokainen kuvauspäivä alkoi koululta, mistä oli järjestetty kyyti kuvauspaikalle. Työaika alkoi jokaisella tuotantoryhmän jäsenellä silloin, kun he tulivat koululle. Ensimmäisenä kuvaspäivänä työaika alkoi 8.30 lavastuksen ja rekvisiitan osalta. Tekninen tuotantoryhmä tuli paikalle 10.00 ja aloittivat pakettiauton lastaamisen. 11.30 olivat viimeiset henkilöt paikalla Pirkanmaan hoitokodilla.

Työaika oli porrastettu sen mukaan, mitä kunkin tuotantoryhmänjäsenen tulisi oman työtehtävänsä eteen tehdä, ennen kuvaspaikalle siirtymistä. Esimerkiksi kuvassihteerin täytyi ainoastaan tulostaa kuvauslistoja, kun taas valo- ja ääni-ihmisten tuli pakata omat työvälineensä autoon, sekä purkaa ne kuvauspaikalla. Tämän vuoksi kuvaussihteerin tarvitsi olla paikalla koululla vasta kun viimeinen kuljetus lähti. Tuottaja oli mennyt kuvaspaikalle ensimmäisten joukossa ja koordinoi sieltä käsin tuotantoa. Itse jäin koululle varmistaakseni, että kaikki tuotantoryhmänjäsenet tulivat paikalle ja kaikki tarvittava tavara ja kuvauskalusto lähti mukaan. Kalusto oli nostettu valmiiksi koulun lastauslaiturille edellisenä päivänä, joten se tarvittiin ainoastaan lastata pakettiautoon.

Ensimmäinen kuvaspäivä oli haastavin, koska aikataulullisista syistä tuotantoryhmä joutui kuvaamaan vaikeimmat kohtaukset silloin. Lyhytelokuvassa oleva muistotilaisuuskohtaus kuvattiin ulkona huvimajalla sekä sinne johtavalla tiellä. Tuotantoryhmä ei voinut aloittaa kuvauksia, ennen kuin oli pimeää, mikä tuohon vuodenaikaan tarkoitti,

että kuvaukset pystyttiin aloittamaan aikaisintaan kello 16.30. Kohtaus oli massiivisesti lavastettu ja kohtauksessa oli mukana neljä näyttelijää sekä kuusi avaustajaa, joista kaksi oli alle 18-vuotiaita. Kohtauksen aikataulullinen suunnittelu vaati itseltäni paljon pohtimista.

Kuvakset päättyivät ensimmäisenä kuvauspäivänä kello 19.25, minkä jälkeen oli vielä purku, mikä kesti noin 45 minuuttia. Purun aikana tuotantoryhmään kuulunut autokuski kuljetti näyttelijät pois kuvauspaikalta. Tämän jälkeen tuotantoryhmä kuljetettiin koululle. Ensimmäinen kuvaspäivä oli aika tarkalleen 12 tuntia. Toinen kuvaspäivä alkoi kello 7.00, joten päivien väliin jäi lainmukainen 11 tuntia. Lainmukaisista kuvauspäivistä kirjoitan lisää luvussa 4.2.1. Toinen kuvaspäivämme oli lyhyt ja se päättyi purun osalta jo 16.45.

Toisen ja kolmannen työpäivän väliin jäi 14 tuntia. Viimeinen kuvauspäivä alkoi aamulla kello 7.00 ja päättyi purun osalta kello 18.20. Jokainen työpäivä sisälsi vähintään 30 minuutin ruokatauon sekä vähintään yhden aikataulutetun tauon, minkä kesto oli noin 15 minuuttia. Olen tyytyväinen siihen, ettei tuotantoryhmän työaika venynyt yhtenäksään päivänä suunnitellusta työajasta.

4 KOHTI PAREMPAA TYÖAIKAA LYHYTELOKUVATUOTANNOISSA

Seuraaviin lukuihin on koottu hyödyllisiä asioita TAMK:n elokuvan- ja television koulutusohjelman opiskelijoille. Luvuissa käsitellään työaikaa, työhyvinvointia sekä sitä, pitäisikö TAMK:n projekteissa noudattaa työehtosopimusta.

Projekti ei ole helppo työnteon muoto. Se vaatii osallistujilta yhteisten pelisääntöjen noudattamista sekä halua kunnioittaa niitä. Seuraavassa luvussa pohdin työaikalakia sekä selvitän, kuinka TAMK:n elokuvan- ja television koulutusohjelman tuotannoissa voitaisiin noudattaa sitä tarkemmin.

4.1 Työaikalaki vs. opiskelu

Tässä luvussa vertailen omaa työaikaani *Aamua viisaampi* -lyhytelokuvassa, voimassa olevaan työehtosopimuksen mukaiseen työaikaan. Käyttämäni elokuva- ja TV-tuotantoa koskeva työehtosopimus oli voimassa 31.10.2013 asti. Kyseinen työehtosopimus on saanut vuoden jatkoaikaa (Teme, www-sivut 13.11.2013). Esimerkkinä käytän kuvauksia edeltävää työviikkoani.

PVM	5.11.12	6.11.12	7.11.12	8.11.12	9.11.12	10.11.12	11.11.12
Päivittäinen Työaika	8 /h	12/h	12/h	10/h	5/h	-	8/h
Keskeiset työtehtävät	Näyttelijä-lukko Projekti-ryhmä-kokous Kirjalliset tehtävät	Callsheetin teko	Callsheetin hio-minen Kick off Maski-palaveri	Tuotantoryhmä kokous Kirjalliset asiat Catering-ruuan suunnittelu	Kirjalliset asiat Juokset tehtävät	Vapaa	Aika- taulun hiomi- nen lopulli- seen muo- toonsa

TAULUKKO 2. Oma työviikkoni *Aamua viisaampi* -lyhytelokuvassa. Työviikko ennen kuvauksia.

Työehtosopimuksen mukaan lyhytaikaisessa työsuhteessa työntekijän työaika vuorokaudessa on enintään kahdeksan (8) tuntia ja viikossa 40 tuntia. (Työehtosopimus, §6.)

Kuten Taulukosta 2 näkee, ainoastaan kahtena päivänä työaikani on ollut lainmukainen kahdeksan (8) tuntia. Työpäiviä viikossa kertyi yhteensä kuusi (6), mistä yksi oli pyhäpäivä, eli sunnuntai. Pyhäpäivän työstä maksetaan kaksinkertainen palkka. Työaikani viikossa yhteensä oli 55 tuntia. Keskimäärin työaikani sijoittui kello 8.30-20.00 välille, mikä tarkoittaa sitä, etten viikonaikana tehnyt yötyötä. Yötyötä on työ joka sijoittuu kello 21.00-07.00 välille. (Työehtosopimus, §10.).

Taulukkoon 2 on listattu jokaisen työpäivän keskeiset työtehtäväni. Kuten taulukosta näkee, kahtena päivänä työaikani on ollut 12 tuntia. Työ ei kuitenkaan ole ollut yhtäjaksoista tekemistä. Työaika on hajaantunut koulussa tehtyyn noin kahdeksan (8) tunnin työpäivään sekä illalla kotona tehtyihin töihin. Työaikani 12 tunnin työpäivinä on kärsinyt *aikavarkaista*, mistä kerroin jo luvussa 2.6.1. Työn tekemistä on hidastanut oma kokemattomuuteni apulaisohjaajana sekä epävarmuus tekemäni työn laatuun. Opiskelijaprojekteissa olisi mahdollista noudattaa työaikalakia kuvauksissa, kun työ suunniteltaisiin tarkasti ennakkotuotannossa ja ennakkotuotantopäiviä lisättäisiin. Uskon, että ennakkotuotannossa työpäiväni olisivat olleet lainmukaiset ilman *aikavarkaita*. Olen myös sitä mieltä, että jos en olisi ollut osa projektiryhmää ja mukana koko ennakkotuotannon ajan, olisi työpäiväni venyneet pidemmiksi. Edelleen korostan tässä jo luvuissa 2.3.1 sekä 2.3.2 esille tuomaani hyvän taustatyön arvoa.

Kuten jo luvuissa 3.1-3.1.2 käsiteltiin kyselyä, mikä tehtiin TAMK:n entisille sekä nykyisille opiskelijoille apulaisohjauksesta, koski yksi kyselyn kysymys sitä, pitäisikö koulussa noudattaa työaikalakia. Suurin osa vastaajista oli sitä mieltä, että ei pitäisi. Syy ei vastauksiin oli, että koulussa ollessa opitaan asioita. Kuitenkin, projektien alkaessa tulisi määritellä työpäivien pituudet, koska ketään työryhmänjäsentä ei voida velvoittaa olemaan kuvauksissa ”24 tuntia vuorokaudessa”. Maksimi työpäivän pituuksiksi ehdotettiin 10-12 tuntia, jotka mielestäni on hyvin realistista. Jos kuvaukset venyvät päivittäin esimerkiksi 14-16 tunnin pituisiksi, on se työturvallisuusriski oppilaiden väsymyksen vuoksi sekä altistaa opiskelijoita burnoutille.

Opiskelijoiden tulisi oppia ymmärtämään, kuinka paljon heidän työnsä vaatii aikaa. Samalla heidän tulisi myös ymmärtää, että ammattikentällä heillä ei ole mahdollisuutta tehdä ylipitkiä työpäiviä, koska niihin tuotannoissa ei ole budjettia. Työajoista tulisi sopia senkin vuoksi, että burnout-riski av-alalla on korkea. Koulussakin on burnout-

tapauksia vuosien aikana ilmennyt. Koulussa pitäisi oppia ymmärtämään, että on sallittua olla hitaampi kuin ammattilainen. Mielestäni työaikaa projekteissa tulisi lisätä työpäivissä, ei työpäivän pituuksissa.

Koulussa tuotantojen tulisi harkita vaihtoehtoa, missä kuvauksia pidennettäisiin esimerkiksi yhdellä päivällä, jos se lyhentäisi kaikkia kuvauspäiviä muutamalla tunnilla. Eli esimerkiksi muutetaan kolme 14 tunnin kuvauspäivää viideksi kahdeksan tunnin kuvauspäiväksi. Tätä harkintaa tulisi tuotantoryhmän pohtia yhdessä. Erityisesti näkinsin, että tuottaja voisi edellä mainitun asian tuoda osaksi keskustelua. TAMK:n elokuvan- ja television koulutusohjelman kokonaisopetuksessa tulisi lisätä työajan merkitystä sekä ymmärrystä, milloin voisimme välttää opiskelijoiden mahdollisia burnout-tapauksia.

4.2 Työhyvinvointi

Sosiaali- ja terveysministeriön mukaan työhyvinvointi tarkoittaa sitä, että työ on turvallista, terveellistä ja mielekästä (Sosiaali- ja terveysministeriö, [www-sivut](http://www.sosiaali-ja-terveysministerio.fi) 7.11.2013.). Opiskelijoille tehdyssä kyselystä kävi ilmi, että liiallinen itsensä kuormittaminen työllä polttaa opiskelijoita loppuun. Ongelmaksi mainittiin työtavat ja se, että opiskelijoiden tulisi jaksaa tehdä ”pitkää päivää”. Ongelmana pidän myös sitä, että monesti tuotantoja alimitoitetaan. Esimerkiksi lyhytelokuvien lavastuksesta voi vastata opiskelija, jonka ensisijainen työtehtävä on olla kuvaussihteeri. Kyselystä kävi ilmi myös tapaus, missä apulaisohjaaja oli joutunut tekemään myös lavastajan ja puvustajan työt. Tuotannoissa alimitoituksen huomaa siinä, että kaksi opiskelijaa tekee työt, joihin ammattituotannoissa olisi käytettävissä kolme tai neljä henkilöä. Jos ennakkotuotannossa huomataan, että työryhmästä puuttuu tekijöitä, tulisi työryhmän pohtia sitä, mistä saataisiin lisää tekijöitä mukaan.

Koulussa tuntuu olevan lähtöoletuksena se, että opiskelijoiden tulee tehdä töitä ”viimeiseen asti” projektien parissa. Burnoutin-kaavan kokonaisina seuraavista asioista: kiire, ylipitkä työpäivä, vähäiset yöunet, ei kunnon ruokaa vaan sokerisia välipaloja, kahvia sekä energiajuomaa ja alkoholi. Itse todistin opiskelijan burnout-tapauksen opiskellesani toisessa oppilaitoksessa 2000-luvun alussa. Kaava oli sama, ylipitkät työpäivät projektin parissa, vähäiset yöunet, ruokailu unohdetaan, energiaa saadaan energiajuomista sekä kahvista ja tupakasta. Kyseisen opiskelijan burnout tapahtui lyhytelokuvan kuvaus-

ten aikana. Kolmen valvotun päivän jälkeen, opiskelijan keho ei enää fyysisesti jaksanut, vaan hän romahti. Opiskelija ei ollut mukana lyhytelokuvan loppuissa neljässä kuvauspäivässä. Opiskelija oli yksi projektin päävastuullisista tekijöistä.

Burnoutin saaneet opiskelijat ovat vain jäävuoren huippu. Koulun tuottaja-luokassa työskennellessä kuuluu monesti kanssaopiskelijoilta, että he ovat väsyneitä ja uupuneita. Syy on kiire ja tehtävät sekä tekemättömät työt. Sanotaan että ei työnteko stressaa vaan tekemättömät työt. Monesti näillä kanssaopiskelijoilla oli koulutehtävien ohella myös omia projekteja, mitkä eivät kuuluneet minkään kurssin tehtäviin. Mielestäni koulussa tulisi lisätä opetusta työajoista sekä työhyvinvoinnista. Pitäisi myös päästä pois siitä lähtöoletuksesta, että koska opiskelijat ovat nuoria, he jaksavat tehdä vuorokauden ympäri töitä.

4.2.1 Työaika ja lepoaika

Työehtosopimuksen mukaan työntekijälle on annettava vähintään oikeus 11 tunnin lepoon. Levon tulee olla yhtäjaksoinen, jokaista 24 tuntia kohden. Tämä siis tarkoittaa, että työntekijän yhtenäinen työaika päivässä voi olla enintään 13 tuntia. Tämän työajan tulee sisältää pakolliset tauot (Vettainen, Meteli nro.3 2012, 57). Artikkelissa lakimies Vettainen ottaa kantaa elokuva- ja tv-tuotannoissa työskentelevien henkilöiden työaikaan. Artikkelissa Vettainen jatkaa (Vettainen, Meteli nro.3 2012, 57) 11 tunnin lepoaika pienenee yhdeksään tuntiin, jos kyseessä on jaksotyöntekijä. Työnantaja ja tekijä voivat kyllä tilapäisesti sopia, että vuorokausilepo on tilapäisesti pienempi, mutta tällöin sopimuksen pitäisi näkyä palkassa. Työntekijällä pitää lain mukaan olla myös vähintään 35 tunnin yhtäjaksoinen lepoaika viikossa. Tämä aika sijoitetaan yleensä sunnuntain yhteyteen.

Yli kuuden tunnin työpäivinä tulee työntekijällä olla oikeus 30-60 minuutin taukoon. Tauon aikana tulee työntekijällä oikeus poistua työpaikalta, milloin taukoa ei lueta osana työaika. Jos työntekijä ruokailee työn ohessa, eikä pääse poistumaan työpaikalta, tulee tauko laskea osaksi työaika. Työntekijöillä on myös oikeus kahteen 10 minuutin taukoon työpäivänsä aikana (Vettainen, Meteli nro.3 2012, 57.). Työehtolain mukaan *callsheet:stä* tulee käydä ilmi, monelta ruokatauko on.

Koulun projekteissa tauot ja lepoajat yleensä unohtuvat. Kysyin koulun opiskelijalta, joka on työskennellyt useassa koulu- sekä ammattituotannossa, kuinka ruokatauot eroavat ammatti- ja koulumaailmassa. Vastaukseksi sain, että ammattituotannossa missä catering on mukana kuvauksissa, joka päivä oli 30 minuutin mittainen ruokatauko. Jos catering ei ollut paikalla, työryhmä siirtyi toisaalle syömään, silloin tauko oli 60 minuuttia. Koulun tuotannoissa ruokatunneista ei ole pidetty kiinni. Monesti koulutuotannoissa on oltu kuvausaikataulussa jäljessä ja se on otettu ruokatauosta pois. Syömiseen on jäänyt aikaa vaan noin 15 minuuttia.

Koulun projekteissa työpäivien venymiseen yksi syy on se, ettei työryhmä jaksanut työskennellä tehokkaasti. Työryhmän tehokkuus laskee, kun ei pidetä tarpeeksi taukoja eikä syödä. Kysyin koulun opiskelijalta myös sitä, pidettiinkö ammattituotannoissa lainsäädännön mukaisia 10 minuutin taukoja. Vastaukseksi sain, että ei pidetty. Tuotantoryhmä piti kahvitauot muiden tehdessä töitä. Esimerkiksi, kun valotyöryhmä asensi valoja, pystyivät äänimiehet pitämään tauon. Lainsäädännön mukaista tämä ei ole, mutta tuntuu olevan vakiintunut käytäntö elokuva-alan tuotannoissa. Koulun projekteissa on harvemmin pidetty muita aikataulutettuja taukoja, kuin ruokatauko.

Aamua viisaampi -lyhytelokuvassa pyrittiin pitämään lainsäädännön mukaiset tauot. Näiden taukojen pitäminen oli yksi henkilökohtaisista haasteistani, mitkä mielestäni onnistuivat. Kuten liitteinä olevista *callsheet:istä* 1-3 näkee, jokaiselle kuvauspäivälle on aikataulutettu 30 minuutin lounastauko, sekä vähintään yksi noin 10-15 minuutin tauko. Ainoastaan ensimmäisen kuvauspäivän *callsheet:sä* ruokataukoa ei ole merkattu, vaan se lukee erikseen info-osuudessa. Jokaisen tuotantoryhmänjäsenen tuli itse huolehtia siitä, että kävivät lounaalla ennen kuin tulivat kuvaspaikalle. Heille, jotka olivat menneet kuvaspaikalle jo aamulla, oli heillä mahdollisuus käydä syömässä viereisessä opiskelijaravintolassa. Kuvauksissa ruokataukoa noudatettiin ja syömään mentiin lähes *callsheet:n* mukaiseen aikaan. 10 minuutin kahvitauot eivät täysin osuneet aikatauluun, mutta niistä pidettiin kiinni. Itse apulaisohjaajana huolehdin siitä, että jokainen tuotantoryhmänjäsen sai pitää vähintään yhden kahvitauon kuvauspäivän aikana.

4.2.2 Työskentely öisin

Elokuva- ja tv-tuotannon työehtosopimuksessa yö- ja pyhäajan työstä on selkeät ohjeistukset. Sopimuksessa mainitaan, että yötyötä voidaan tehdä vain silloin, kun käsikirjoitus tai tuotantosuunnitelma sitä vaatii (Työehtosopimus, §10). Tämä ajatus tulisi ottaa huomioon myös koulussa tuotantoja tehdessä. Kuvauksia ei tulisi sijoittaa iltoihin tai yöhön, ellei käsikirjoitus sitä erikseen vaadi. Kuvauksia saatetaan joutua silti kuvamaan yömyöhään, esimerkiksi siksi, että kuvauspaikka saadaan käyttöön vasta kello 21.00 jälkeen. Jos yötyötä joudutaan tekemään, tulisi aikataulussa ottaa huomioon se, että päivä olisi työryhmällä vapaa, sekä se, ettei seuraavalle aamulle suunnitella aikaisia kuvauksia. Jos kuvauksia joudutaan järjestämään yöllä, tulisi aikataulua suunniteltaessa ottaa huomioon myös se, että pääsevätkö kaikki työryhmän jäsenet paikalle. Opiskelu TAMK:ssa elokuvan- ja television koulutusohjelma ei velvoita ketään yötyöhön.

Voimassa olevassa työehtosopimuksessa suositellaan, että työaika sijoitettaisiin kello 07.00-19.00 välille, jos se tuotannon kannalta mahdollista. Kello 21.00 jälkeen tehty työ lasketaan yötyöksi (Työehtosopimus, §10).

5 POHDINTA

Pohdinnassa puhun tuotantoryhmistä, millä tarkoitan tässä tapauksessa yleisesti TAMK:n elokuvan- ja television koulutusohjelman oppilaiden muodostamia tuotantokokonaisuuksia.

Työelämässä kannamme itse vastuun tekemisistämme. TAMK:n elokuvan- ja television koulutusohjelman opiskelijat toimivat mielestäni ammattimaisesti lähes kaikilla muilla osa-alueella, paitsi työajoissa. Mielestäni opiskelijoiden tulisi kouluaikana oppia työskentelemään yleisten työehtojen mukaan, sekä opetella asettamaan työajalle ja kuvauspäiville raamit. Ketään ei voida kieltää työskentelemästä vuorokauden ympäri rakkaan projektin kanssa, mutta ketään ei voida myöskään velvoittaa työskentelemään niin.

Erityisesti ensimmäisen vuosikurssien opiskelijoiden tulisi ymmärtää, että heidän suosituessa vanhempien vuosikurssien projekteihin mukaan esimerkiksi assistenteiksi, ei se tarkoita sitä, että heidän tulisi työskennellä ”24/7” projektin parissa, sekä unohtaa omat opinnot. Näkisin, että opiskelijoiden väsymys alkaa jo ensimmäisen vuosikurssin aikana ja jatkuu pahimmassa tapauksessa koko koulutuksen ajan. Yleensä väsymys johtuu siitä, että opiskelijoilla on koulutöiden ohella muitakin projekteja käynnissä. Opiskelijat eivät osaa tasapainottaa elämäänsä pakollisten koulutöiden, projektien ja henkilökohtaisen elämänsä välillä. Jostain syystä, projektit ”jyräävät” koulutyöt ja henkilökohtaisen elämän. Väsymyksestä tulee monesti kierre, mikä saattaa jatkua useita kuukausia. Väsymystä saatetaan myös ”lykätään” tekemällä töitä vielä vähän lisää, koska helpompi on tuntea itsensä kiireiseksi töiden kanssa, kun väsyneeksi.

Mielestäni olisi tärkeää, että jo ensimmäisen vuosikurssin *Fiktioprojektin suunnittelu* -kurssin yhteydessä opeteltaisiin oikeaoppiset työajat. Tärkeää olisi, että opiskelijat oppisivat ymmärtämään, kuinka paljon heidän työnkuvansa vie aikaa. Tulisi oppia myös se, ettei aina ole mahdollista tehdä kaikkea ”kivaa” kuvauksissa - myöskään ammattimaailmassa.

Tuotantoryhmien tulisi panostaa ennakkosuunnitteluun, taustatyöhön sekä pohtia tulevien kuvauspäivien pituuksia. Erityisesti nostan taustatyön merkitystä, mitä olisi hyvä tuoda TAMK:n opetuksessa enemmän esiin. Ennakkosuunnittelulla sekä mahdollisim-

man kattavalla riskianalyysillä voitaisiin välttää se, ettei kuvauspäivistä tulisi liian pitkiä. Esimerkiksi *Callsheet:a* valmistellessa, apulaisohjaajan tulee keskustella etukäteen kuvaajan ja valaisijan kanssa heidän työnkuvista, sekä kohtausten rakentamiseen menevästä ajasta. Tuotantoryhmien tulisi myös huomioida apulaisohjaajan työnkuvan tärkeys ennakkotuotannossa. Apulaisohjaajalle tulee antaa aikaa valmistella toimiva *callsheet* sekä ottaa apulaisohjaaja mukaan, kun vieraillaan kuvauspaikoilla. Tuotantoryhmän tulee luottaa apulaisohjaajaan siinä, että hän pitää huolen siitä, että aikataulussa pysytään. Mielestäni *Aamua viisaampi* –lyhytelokuvassa onnistuttiin pysymään aikataulussa juuri sen vuoksi, että itselläni apulaisohjaajana oli tuotantoryhmän tuki takanani.

Opiskelijoina emme ole vielä ammattilaisia, mutta neljän vuoden koulutuksen aikana meillä on syntynyt käsitys oman työnkuvamme vaativuudesta, sekä osaamme esittää arvion työemme kestosta. Esimerkiksi kuvaamista opiskelevilla opiskelijoilla on tietoa siitä, kauanko kameran ajoradan kokoamiseen kuluu aikaa, kun taas tuotannon opiskelijalla sitä tietoa harvemmin on. Tätä työajan arviota tulisi käyttää hyväksi, kun suunnitellaan kuvausaikatauluja. Opiskelijoiden tulisi olla realistisia oman osaamisensa kanssa, eikä tehdä liian kiireistä *callsheet:a*.

Jos tuotantoryhmän kuvauspäivistä näyttää tulevan yli 12-tuntisia, tulisi miettiä vaihtoehtoja millä niitä voitaisiin lyhentää. Esimerkiksi lisäämällä tuotantoon yksi tai kaksi kuvauspäivää, mikä näin ollen lyhentäisi yksittäisiä kuvauspäivien pituuksia. Jos kuvauspäivien lisääminen ei onnistu, tulisi tuotantoryhmän pohtia muita mahdollisia tekijöitä, millä kuvauspäivien pituuksia voitaisi lyhentää. Esimerkiksi, olisivatko kuvauspäivät lyhyempiä, jos työryhmässä olisi enemmän opiskelijoita mukana. Jakaantuisivatko työt silloin tasaisemmin?

Seuraavaksi kerron esimerkin, minkä kuulin marraskuussa 2013. Esimerkin avulla pohdin syitä, opiskelijoiden väsymykselle.

Kaksi opiskelijaa keskustelee TAMK:n elokuvan- ja television koulutusohjelman toimipisteen ulkopuolelle, Finlaysonilla. Toinen opiskelijoista sanoo, että ei ole nukkunut kahteen vuorokauteen, eikä hänellä ole aikaa nukkua vielä tänäänkään. Väsynyt opiskelija harkitsee sairausloman ottamista – väsymykseen.

Miksi elokuvan- ja television koulutusohjelman opiskelijat työskentelevät lähes burnoutin rajalle? Onko kyse pelkästään intohimosta vai onko mukana pelko, että ”jos nyt ei tehdä töitä, en koskaan pärjää työelämässä tai saa alalta töitä?” Miksi on tultu tilanteeseen, jossa opiskelija haluaa hakea sairauslomaa väsymykseen? Mielestäni kyse on työtavoista, mitkä on hiljaa hyväksytty, kun on aloitettu opiskelu, ”kantin pitää kestää tehdä pitkää päivää”. Näihin työtapoihin tulisi tehdä muutos, jotta varsinkin ensimmäistä vuotta opiskelevat ymmärtäisivät, että työajalla on merkitys.

Opiskelijoiden tulisi ymmärtää ettei vuorokauden ympäri jatkunut työ ole tuottavaa. Väsyneenä ihminen ei jaksa keskittyä omiin tekemisiinsä sata prosenttisesti ja samalla hän altistaa itsensä sille, että palaa henkisesti ja fyysisesti loppuun. Väsyneenä opiskelija kasvattaa myös onnettomuusriskiä kuvauspaikalla, kun huomiokyky ei ole parhaimmillaan ja virheitä sattuu. Virheistä saattaa seurata se, että tuotantoryhmä jää aikataulusta ja päivä pitenee entisestään. Ammattituotannoissa työajasta ”lipsuminen” tarkoittaa ylitöitä, mihin ei yleensä ole budjetissa rahaa. Miksi koulussa ”on okei” että työajoista ”lipustaan” ja kuvauspäivät venyvät yli 12 tunnin mittaisiksi?

Aikaa meillä kaikilla on saman verran käytettävissä. Miten käytämme tämän ajan, eroamme siinä muista. Mielestäni TAMK:n tuotannoissa ei voida noudattaa voimassa olevaa työaikalakia täydellisesti, mutta viitteistä siitä tuotantoihin voidaan ottaa. Toivoisin, että tulevaisuudessa koulun opettajat olisivat tarkempia kuvauspäivien pituuksista ja osaisivat vaatia kuvauspäiville raamit, minkä aikana kuvaukset tapahtuvat. Kun koulussa opetellaan työnkuvia, samalla voitaisiin opetella myös työajat. Miksei työajan merkitystä opetella tarkemmin?

Miksi *Aamua viisaampi* –lyhytelokuvan kuvaukset onnistuivat suunnitelmien mukaan, eikä aikataulusta ”lipsuttu”? Siihen on mielestäni kaksi syytä. Ensimmäinen ydin projektiryhmän tiivis yhteistyö ideoinnissa, taustatyössä sekä ennakkotuotannossa. Toisena syynä pidän projektiryhmän sitoutumista tuotantoon, mikä tarkoitti sitä, että projektiryhmä kunnioitti käsikirjoitusta, tuotantoa sekä opiskelijoiden työnkuvia. Apulaisohjaajana, minulla oli koko tuotantoryhmän tuki, mikä tarkoitti sitä, että kuvauksissa minua kuunneltiin ja toteltiin.

LÄHTEET

Kirjalliset lähteet

Juntunen, M. 1997. Elävän kuvan sanasto. Elokuva-, televisio- ja videoalan keskeiset termit ja käsitteet. Helsinki: Oy Edita Ab.

Leppänen, K. 2011. Projektitoiminnan musta kirja. Miten aikamme menestynein käytäntö saadaan takaisin raiteilleen. Helsinki: Readme.fi.

Pirilä, K & Kivi, E. 2010. Teos. Elävä kuva – Elävä ääni kolmas osa. Helsinki: Like.

Rasila, M & Pitkonen, M. 2008. Aikavarkaat kuriin. Helsinki: Yrityskirjat Oy.

Ruuska, K. 2007. Pidä projekti hallinnassa. Suunnittelu, menetelmät, vuorovaikutus. Helsinki: Talentum.

Työehtosopimus. Elokuva- ja TV-tuotantoa koskeva työehtosopimus 1.10.2011-31.10.2013. Verkkojulkaisu luettavissa <http://www.teme.fi/files/449/TES%202011-2013.pdf>

Worthington, C. 2009. Basics film-making 01. Producing. Sveitsi: AVA Publishing SA.

Lehtiartikkelit

Vettainen, H. 2012. Elokuva- ja tv-tuotannoissa työskentelevien työ- ja lepoajat. Meteli 3/12, 56-57

Verkkolähteet

AVEK= Audiovisuaalisen kulttuurin edistämiskeskus. Luettu 4.11.2013.
http://www.kopiosto.fi/avek/tuen_hakeminen/digidemo/D_day/fi_FI/pitchausohjeet/

Elokuvantaju= Elokuvatuotannon verkko-oppimateriaali. Taustatyö. Luettu 5.11.2013.
<http://elokuvantaju.uiah.fi/oppimateriaali/esituotanto/taustatyö.jsp>
http://en.wikipedia.org/wiki/Back_to_the_Future

How to film school. A blog and a learning center for filmmakers. Apulaisohjaajan työkuva. Luettu 23.10.2013-31.10.2013. <http://howtofilmschool.com/>

Knowhow Kilta. Tie menestykseen ajankäytön hallinnan avulla. Luettu 7.11.2013.
<http://kilta.sovelto.fi/knowhow/ajanhallinta/tie-menestykseen-ajankayton-hallinnan-avulla/>

Kohtaus = Tekijät ja yleisö kohtaavat. Yleisradio. Kuvataan hiljaisuutta – minkälainen eläin on apulaisohjaaja. Luettu 28.10.2013-5.11.2013.
<http://yle.fi/vintti/yle.fi/kohtaus/kohtaus/blogit/3simoa/kuvataan-hiljaisuutta-minkalainen-elain-apulaisohjaaja.htm>

Pirkanmaan hoitokoti. Luettu 30.9.2013. <http://www.pirkanmaanhoitokoti.fi/>

Sosiaali- ja terveysministeriö. Työhyvinvointi. Luettu 7.11.2013.
<http://www.stm.fi/tyoelama/tyohyvinvointi;jsessionid=ac3107e913be1cc279c6a7f620ac>

Teme= Teatteri- ja mediatyöntekijöiden liitto. Luettu 13.11.2013.
http://www.teme.fi/84-tyoelama/2193-uutimet13.html#.UonuXI3mq_U

Työsuojelu. Alaikäisten työaika. Luettu 23.10.2013.
http://www.tyosuojelu.fi/fi/nuoret_tyontekijat

Wikipedia. Paluu tulevaisuuteen. 2013. Luettu 14.11.2013.
http://en.wikipedia.org/wiki/Back_to_the_Future

Muut lähteet

Tampereen ammattikorkeakoulu. Intranet. Luettu 27.10.2013.

LIITTEET

Liite 1. Callsheet ensimmäinen päivä 1(2)

MATKA - CALL SHEET			
Ohjaaja AINO PUTAALA/ JENNY KUPIAINEN Kuvaaja LAURI HARJU Valaisija MIRKA PIMIÄ APULAIsoHJAAJA Henna Mäkelä Ääni JONI HEINONEN			
PV:	PVM:	TYÖAIKA:	PÄIVÄNVALO:
1	13.11.2012	12h	8:28- 15:50/ päivän pituus 7h 22 min

CALL TIME:		LOKAATIOT:	
10:00 Pakun pakkaus koululla 12:30 Hoitokoti		PIRKANMAAN HOITOKOTI Lääkärinkatu 13 33520 Tampere	
Tuottaja Jenny Kupiainen Ohjaaja Aino Putaala Apulaisohjaaja Henna Mäkelä Kuvaaja Lauri Harju	Valaisija Mirka Pimiä Äänittäjä Joni Heinonen Kuvaussihteeri Ninni Kilponen Rekvisiitööri Fanny Heinonen Lavastusapulainen Teija Pasanen Maskeeraaja Minttu Lilja	Kamera-assistentti Jesse Jalonen Tuutori Henri Jaaksola Valaisu Jonna Rautala Valaisu Akira Seppälä Runneri Niko Aitamaa	

TYÖRYHMÄ PALAVERI? 11:30 PORRASTETTU KULJETUS HOITOKODILLE, NIIN ETTÄ 12:30 KAIKKI OVAT HOITOKODILLA!
TEIJA TULEE SUORAAN HOITOKODILLA.
JONI TULEE OMALLA AUTOLLA

OMAKUSTANNE LOUNAS ENNEN SIIRTYMISTA HOITOKODILLE TAI HOITOKODIN VIERESSÄ OLEVASSA ARVOSSA.

AIKATAULU

AIKA	KOHT.	I/E	D/N	PGS	KU- VIA N.	arinap ja - sa	SET	SYNOPSIS	NÄYTTELIJÄT	TAUSTANÄYTT./ AVUSTAJAT	ERIKOISTA
8:30	LAURA, JENNY, FANNY, VIEVÄT REKVIN HOITOKODILLA (HAKEAVAT REKVIRUUAN PYYNIKILTÄ)										
10:00	RUNNERI, EERO JA REETA LÄHTEÄVÄT HAKEMAAN KRAANAAN										
10:00	PAKUN PAKKAUS KOULULLA										
10:45	VALOPAKU LÄHTEE HOITOKODILLE (LAURI, MIRKA, HENRI) (VOIVAT KÄYDÄ ARVOSSA SYÖMÄSSÄ, KUN PAKU TYHJÄ)										
11:00	LAURA TAKAISIN KOULULLA										
11:05	HENKILÖAUTO KOULULTA (LAURA, AINO, AKIRA, EERO, SAMULI, REETA)										
11:30	HENKILÖAUTO KOULULTA (NIKO, NINNI, HENNA, MINTTU,VEIKKO?)										
11:30	PAKU TAKAISIN KOULULLA -> LOPUT KAMAT PAKUUN (LAURA KUSKINA)										
12:10	PAKU HOITOKODILLA (LAURA,JESSE, JONNA)										
11:45	RUNNERI HAKEE AARNEN JA OLIVERIN										
12:30	AARNE MASKIIN, SETTAUS,										
12:45	HANNA PAIKALLE (OMA AUTO)										
12:45	AVUSTAJAT PAIKALLE, HOITAJA3, POTILAS3, POTILAS4										
13:00	SETTAUS kohtaukseen 7 Näyttelijät paikalle 13:10										
13:40	7	E/I	DAY		7.2	3	Ruokala	Laivanupotus/(Master) Aarne saa Hannalta avaimen	Aarne, Oliver,Hanna	Hoitaja3, Potilas3, Potilas4	Kohtaus kuvataan ikkunan takaa, ulkoa
13:55	7	E/I	DAY		7.1	3	Ruokala	Laivanupotus/ Aarne saa Hannalta avaimen	Aarne, Oliver, Hanna	Hoitaja3, Potilas3, Potilas4	Kohtaus kuvataan ikkunan takaa, ulkoa
14:10	Lavastus settaus kohtaukseen 12! Maskin muutos Aarnella, HOITAJA2 PAIKALLA KELLO 14.00!!										
14:30	12	E/I	DAY		12.1	5	Ruokala	Kahvia ja pullaa/ Aarne huomaa joulupalot	Aarne, Hanna	hoitaja2,Potilas 3, Potilas4	Kohtaus kuvataan ikkunan takaa, ulkoa PULLAA!
14:50	Siirrytään settaamaan huvimajaa, näyttelijät 30 min. Tauko (kahvia tarjolla) Aarne vapaa Grip-ryhmä kasaa kraanan!										
14:30	RUNNERI LÄHTEE HAKEMAAN MAIJUA JA JUULIA (
14:55	LAURA VIE AARNEN KOTIIN (PAKU)										
15:20	HANNA MASKIIN										
15:35	MAIJU MASKIIN										
15:30	AVUSTAJAT PAIKALLA!										
15:45	JUULIA MASKIIN / AVUSTAJAT OVAT VALMIINA!										
16:00	HARJOITUS! NÄYTTELIJÄT VALMIIT!										
16:30	17	E	N		17.2	30	POLKU HUVIMAJALLE	Muistotilaisuus 1/ kulkue	Maiju, Juulia, Oliver, Hanna	Hoitaja3, vieraat 1-5	Kraana kuva

TÄRKEITÄ PUHELINNUMEROITA

TUOTTAJA/ OHJAAJA JENNY KUPIAINEN
APULAIsoHJAAJA HENNA MÄKELÄ

(jatkuu)

2 (2)

MATKA - CALL SHEET

Ohjaaja AINO PUTAALA/ JENNY KUPIANEN Kuvaaja LAURI HARJU Valaisija MIRKA PIMIÄ APULAIsoHJAAJA Henna Mäkelä Ääni JONI HEINONEN

17:00	17	E	N		17.1	30	POLKU HUVIMAJALLE	Muistotilaisuus 1/ kynttilän sytytys	Maiju, Juulia, Oliver, Hanna	Hoitaja3, vieraat 1-5	Kraana kuva(?)
17:20	SETTAUS KOHTAUKSEEN 18!!										
17:40	18	E	N		18.1	30	huvimaja	Muistotilaisuus2	Maiju, Juulia, Oliver, Hanna	Hoitaja3, vieraat 1-5	
18:00	18	E	N		18.2	30	huvimaja	Muistotilaisuus2	Maiju, Juulia, Oliver, Hanna	Hoitaja3, vieraat 1-5	
18:20	18	E	N		18.3	30	huvimaja	Muistotilaisuus2	Maiju, Juulia, Oliver, Hanna	Hoitaja3, vieraat 1-5	
18:40	18	E	N		18.4	30	huvimaja	Muistotilaisuus2	Maiju, Juulia, Oliver, Hanna	Hoitaja3, vieraat 1-5	
19:00	18	E	N		18.5	30	huvimaja	Muistotilaisuus2	Maiju, Juulia, Oliver, Hanna	Hoitaja3, vieraat 1-5	
19:30	Iltakuvakset loppuvat viimeistään kello 20.00 jonka jälkeen työryhmä purkaa.										
??	KUVASTEN JÄLKEEN RUNNERI VIE MAIJUN, OLIVERIN JA JUULIAN KOTIIN. (ensiksi OLIVER KOKONKATU, JUULIA JA MAIJU)										

NÄYTTELIJÄT:

Nimi:	Rooli:	Pickup:	Puvustus/maski	Valmiina setissä :	HUOM!
Ari Myllyselkä	AARNE	12.00	12:30	13:10	
Sinikka Mokkinen	HOITAJA (HANNA)		12:45	13:10	
Emilia Pokkinen	MAIJU (VAIMO)	14.45	15:10	16:00	
Melissa Heininen	TYTTÖ	15.00	15:20	16:00	
Rolle Puumalainen	POIKA	12.15	12:30	13:10	

TAUSTANÄYTTELIJÄT JA AVUSTAJAT:

Nimi:	Rooli:	Puvustus/maski check	Valmiina setissä :	HUOM!
MARITA SAARINEN	HOITAJA3	12:45	13:10	MUKANA MYÖS ILTA KUVAUKSISSA!
MARJO UUSI-KAKKURI	POTILAS3	12:45	13:10	
HEIKKI PARTALA	POTILAS4	12:45	13:10	
NELLI SINISALO	HOITAJA2	14:00	14:30	
UMA TUIKSU	VIERAS1	15:30	15:50	Tulevat itse paikalle
PERTTI BRUSILA	VIERAS2	15:30	15:50	Tulevat itse paikalle
TONI RANTONEN	VIERAS3	15:30	15:50	Tulevat itse paikalle
AIRI RANTANEN	VIERAS4	15:30	15:50	Tulevat itse paikalle
ESA RANTANEN	VIERAS5	15:30	15:50	Tulevat itse paikalle

TÄRKEITÄ PUHELINNUMEROITA

TUOTTAJA/ OHJAAJA JENNY KUPIANEN
APULAIsoHJAAJA HENNA MÄKELÄ

Liite 2. Callsheet toinen päivä

1(2)

MATKA - CALL SHEET

Ohjaaja AINO PUTAALA/ JENNY KUPIAINEN Kuvaaja LAURI HARJU Valaisija MIRKA PIMIÄ APULAISSOHJAAJA Henna Mäkelä Ääni JONI HEINONEN

PV:	PVM:	TYÖAIKA:	PÄIVÄNVALO:
2	14.11.2012		8.31-15.47 / 7H 16 min

CALL TIME:	LOKAATIOT:
7:00 KOULU 8:00 Hoitokoti	PIRKANMAAN HOITOKOTI Lääkärinkatu 13 33520 Tampere LASSINLINNANKATU 22 33610 TAMPERE
Tuottaja Jenny Kupiainen Ohjaaja Aino Putaala Apulaisohjaaja Henna Mäkelä Kuvaaja Lauri Harju Kamera-assistentti Jesse Jalonen	Valaisija Mirka Pimiä Äänittäjä Joni Heinonen Kuvaussihteeri Ninni Kilponen Rekvisitööri Fanny Heinonen Lavastusapulainen Teija Pasanen Maskeeraaja Minttu Lilja
	Tuutori Henri Jaaksola Valaisija Akira Seppälä Valaisija Sanni Hujanen Runneri Niko Aitamäe

7:20 porrastettu kuljetus hoitokodille, napataan kyytiin Minttu Lilja 7.50 juna- asemalta! (Niko syömään aikaisemmin) Joni tulee omalla autolla! (+ ÄÄNI ihmiset)
LUVATTU VESISADETTA KELLO 11 ETEENPÄIN

AIKATAULU

AIKA	KOHT.	I/E	D/N	KuvaK pko	KU- VIA N.	harinapvä ja -aika	SET	SYNOPSIS	NÄYTTELIJÄT	TAUSTANÄYTT./ AVUSTAJAT	ERIKOISTA
7:20	EKA AUTO: (NIKO,AINO, HENNA,LAURA, FANNY, JESSE										
7:20	PAKU: LAURI, HENRI, MIRKA										
7:50	KOULULTA AUTO: (NIKO,SANNI, NINNI, AKIRA, MINTTU ASEMALTA!) (OTTAÄ KYYTIIN MYÖS TERTTU ESKON JUNA-ASEMALTA										
8:05	RUNNERI HAKEE AARNEN, (AARNE: TURKOLAN CITYMARKET BUSSIPYSÄKKI, SOTILAANKATU)										
8:15	KUVA/ VALO SETTAA HUVIMAJALLA										
8:30	NÄYTTELIJÄT MASKIIN! AVUSTAJAT PAIKALLE										
9:00	5	E	DAY	LK7	5.1	3	Polku, huvimajan lähellä	Iloinen kahvikerho kävelee jonossa	Aarne, ,Hanna	Hoitaja1, Hoitaja2, Potilas1, Potilas2	
9:30	RUNNER, EERO JA LAURA LÄHTEÄVÄT PALAUTTAMAAN KRAANAA. (TAKAISIN NOIN 10.30 MENNESSÄ) (AURINKOKUJA 9 33420 TAMPERE)										
9:30	SETTAUS KOHTAUKSEEN 6 (JATKUMO EDELLISESTÄ, EI MASKI/VAATE VAIHTOA!)										
9:50	6	E	DAY	KK	6.2	3	Kahvipaikka	Kahviryhmä juo kahvia, Aarne keskellä	Aarne, Hanna	Hoitaja1, Hoitaja2, Potilas1, Potilas2	
10:05	6	E	DAY	ELK	6.1	3	Kahvipaikka	Kahviryhmä juo kahvia/ kahvin kaato	Aarne, Hanna	Hoitaja1, Hoitaja2, Potilas1, Potilas2	
10:15	6	E	DAY	PLK	6.3	3	Huvimaja	Aarne tulee huvimajan ovelle	Aarne,	Hoitaja1, Hoitaja2, Potilas1, Potilas2, Hanna	Kamera huvimajan sisällä,Etuala
10:35	6	E	DAY	KK	6.4	3	Huvimaja	Ovi ei aukea	Aarne	Hoitaja1, Hoitaja2, Potilas1, Potilas2 Hanna	Kamera huvimajan perällä, edessä rojuja
10:55	TAUKO ja settaus kohtaukseen 11, Avustajat vapaat!										
11:15	Aarne maskiin										
11:30	11	E	DAY	ELK	11.1	9	Huvimaja	Ikkunan pesu, Aarne taustalla	Aarne, Hanna		
11:45	Settaus kohtaukseen 13/ Ei tarvi muuttaa maskia! Niko voi mennä syömään.										
12:00	13	I/E	DAY	KK	13.1	11	Huvimaja	Huvimajan koristelevminen	Aarne, Hanna		Joululalot
12:15	13	I/E	DAY	KK	13.2	11	Huvimaja	Huvimajan koristelevminen	Aarne, Hanna		Ikkunan takaa

TÄRKEITÄ PUHELINNUMEROITA

TUOTTAJA/ OHJAAJA JENNY KUPIAINEN
APULAISSOHJAAJA HENNA MÄKELÄ

(jatkuu)

2(2)

MATKA - CALL SHEET												
Ohjaaja AINO PUTAALA/ JENNY KUPIANEN Kuvaaja LAURI HARJU Valaisija MIRKA PIMIÄ APULAISSOHJAAJA Henna Mäkelä Ääni JONI HEINONEN												
12:30	HANNA JA AVUSTAJAT VAPAAT											
12:30	Purku ja lounas! (Syömään: Mirka, Henri, Lauri, Jesse, Ninni, Henna, Aino, Joni, Puomi, Fanny, Minttu, Jenny, Aarne,) Muut purkavat											
13:10	Paku (Lauri, Mirka,Henri), Henkilöauto: Niko, Aino, Aarne, Jenny,Jesse,Henna,Minttu) JONI: (PUOMI, FANNY, NINNI) (LASSINLINNANKATU 22 33610 TAMPERE)											
13:35	??Toinen henkilöautokuorma: (Niko, Joni, Puomi, Fanny, Ninni) Muut pääset syömään??											
13:50	Runneri hakee Maiju, Juulia ja Oliver (MAIJU, JUULIA, OLIVER)											
14:00	Settaus kohtaukseen 1 (2) (plus kahvia)											
14:40	Näyttelijät lokaatiossa (Maskiin)											
15:00	1(2)	E	DAY	KK	1.1	0	Ranta	Perhe rannalla	Aarne, Maiju, Oliver, Juulia			
15:15	1 (2)	E	DAY		1.2	0	Ranta	Perhe rannalla	Aarne,Maiju, Juulia, Oliver,			
14:45	Runneri Saila Korolainen (omistaja) haettava töistä!											
15:00	Valo on voinut valmiiksi setata huonetta ulkoa! (sisälle ei päästä)											
15:30	Päästään settaan sisälle (?) Oliver ja Juulia vapaat, Runneri vie kotiin (OLIVER, JUULIA)											
16:00	3	I	DAY		3.1	0	Makuuhuone	Maiju pakkaa laukkaa, Aarne istuu sängyllä	Aarne,Maiju			
16:15	Maiju vapaa! Runneri vie kotiin											
16:15	3	I	DAY	LK	3.2	0	Makuuhuone	Valokuva, Aarne ottaa valokuvan	Aarne			SAMA KUVA KUIN 4.1 !
16:50	Paku koululle (Lauri, Mirka, Henri)											
16:50	Eka henkilöauto (Niko, Aarne, Minttu, Ninni, Puomi, Joni, Fanny) (AARNE) (JONI: PUOMI +3?) MAHDUTAAN KAIKKI KERRALLA?											
17:30	??Toinen henkilöauto (Jenny,Aino, Henna, Jesse, Niko,)											
18:00	Päivä ohi!											

NÄYTTELIJÄT:					
Nimi:	Rooli:	Pickup:	Puvustus/maski	Valmiina setissä:	HUOM!
ARI MYLLYSELKÄ	AARNE	8.15	8:30	9:00	AARNE TULEE KYYYDISSÄ KOTILOKAATIOON
SINIKKA MOKKILA	HOITAJA (HANNA)		8:25	9:00	
EMILIA POKKINEN	MAIJU (VAIMO)	14.10	14.40	15.00	
MELISSA HEININEN	JUULIA	14.20	14.50	15.00	
ROLLE PUUMALAINEN	OLIVER	14.00	14.55	15.00	

TAUSTANÄYTTELIJÄT JA AVUSTAJAT:					
Nimi:	Rooli:	Puvustus/maski check	Valmiina setissä:	HUOM! AVUSTAJAT VAPAAT 11.00	

TÄRKEITÄ PUHELINNUMEROITA

TUOTTAJA/ OHJAAJA JENNY KUPIAINEN
APULAISSOHJAAJA HENNA MÄKELÄ

SIRPÄ HELIN	HOITAJA 1	8:30	9:00	
NELLI SINISALO	HOITAJA 2	8:30	9:00	
ERKKI KAARIKOSKI	POTILAS 1	8:30	9:00	
TERTTU ESKO	POTILAS 2	8:30	9:00	NOUDETAAN KESKUSTASTA 7.50

Liite 3. Callsheet kolmas päivä

1(2)

MATKA - CALL SHEET

Ohjaaja AINO PUTAALA/ JENNY KUPIAINEN Kuvaaja LAURI HARJU Valaisija MIRKA PIMIÄ APULAISSOHJAAJA Henna Mäkelä Ääni JONI HEINONEN

PV:	PVM:	TYÖAIKA:	PÄIVÄNVALO:
3	15.11.2012	12h	8.33-15.45

CALL TIME:

LOKAATIOT:

07:00 KOULU 8:00 HOITOKOTI	PIRKANMAAN HOITOKOTI Lääkärinkatu 13 33520 Tampere	
Tuottaja Jenny Kupiainen Ohjaaja Aino Putaala Apulaisohjaaja Henna Mäkelä Kuvaaja Lauri Harju	Valaisija Mirka Pimiä Äänittäjä Joni Heinonen Kuvaussihteeri Ninni Kilponen Rekvisitööri Fanny Heinonen Lavastusapulainen Teija Pasanen Maskeeraaja Minttu Lilja	Kamera-assistentti Jesse Jalonen Tuutori Henri Jaaksola Valaisu Sanni Hujanen Runneri Niko Aitamaa

7.20 porrastettu kuljetus hoitokodille. Jenny tulee itse, Sanni tulee itse Teija tulee 10 jälkeen itse

AIKATAULU

AIKA	KOHT.	I/E	D/N	Kuvakko	KU-VIA N.	arinap ja -sa	SET	SYNOPSIS	NÄYTTELIJÄT	TAUSTANÄYTT-/AVUSTAJAT	ERIKOISTA
7:20	EKA AUTO: (NIKO,AINO, HENNA,LAURA, FANNY, MIRKA, JESSE!) JONI:										
7:00	PAKU: (LAURI,MIRKA,HENRI)										
7:40	KOULULTA AUTO: (NIKO, NINNI MINTTU ASEMALTA!)										
7:50	PAKU KOULULLA/ HAKEMAAN DOLLYA										
8:30	PAKU HOITOKODILLA/ GRIP (RIITTA)										
8:00	SETTAUS KOHTAUKSEEN 4										
7:45	RUNNERI HAKEE AARNEN JA MAIJUN										
8:30	AARNE MASKIIN JA MAIJU MASKIIN, LAURA MASKIIN!										
9:00	4	I	DAY	KK	4.2	1	Huone	Tervetuloa hoitokotiin, Aarne	Aarne, Maiju	Hoitaja 0 (LAURA)	AJO!
9:30	4	I	DAY	LK	4.1	1	Huone	Valokuva, Aaren laittaa kuvan pois	Aarne, Maiju	Hoitaja 0 (LAURA)	Sama kuva kuin 3.2
9:45	Siirrytään ulos! Rekvi lavastaa huoneen "lämpimäksi" aamun aikana!										
9:30	RUNNERI LÄHTEE HAKEMAAN OLIVERIA!										
9:45	Aarnen maski! Maijulla tauko!										
10:00	Settaus kohtaukseen 8, Oliver paikalla!										
10:30	8	E	DAY	LK	8.1	3	Huvimaja	Huvimajan avaaminen	Aarne,Oliver		
10:30	RUNNERI LÄHTEE HAKEMAAN JUULIAA PAIKALLE!										
10:45	8	E	DAY	KK	8.2	3	Huvimaja	Huvimajan avaaminen	Aarne,Oliver		
11:05	Settaus kohtaukseen 9! Aarnen Maski! Juulia paikalla!										
11:25	9	E	DAY	KK	9.1	5	Huvimaja	Huvimajan tyhjentäminen	Aarne,Oliver, Maiju, Juulia		
11:45	SETTAUS KOHTAUKSIIN 15 JA 16 (RADAN RAKENTAMINEN) NÄYTTELIJÄT/MASKI LOUNAALLE!										

TÄRKEITÄ PUHELINNUMEROITA

TUOTTAJA/ OHJAAJA JENNY KUPIAINEN
APULAISSOHJAAJA HENNA MÄKELÄ

(jatkuu)

2(2)

MATKA - CALL SHEET

Ohjaaja AINO PUTAALA/ JENNY KUPIANEN Kuvaaja LAURI HARJU Valaisija MIRKA PIMIA APULAIsoHJAAJA Henna Mäkelä Ääni JONI HEINONEN

12:15	MUU RYHMÄ LOUNAALLE!										
12:20	RUNNERI HAKEE TERTTUN KESKUSTASTA? (KELAN KULMA)										
12:30	AARNEN MASKI (MUIDEN MASKI)										
12:45	HANNA JA AVUSTAJAT PAIKALLA! HANNA MASKIIN (HANNA TULEE AUTOLLA)										
13:00	SETTAUS KOHTAUKSEEN 15										
13:20	15	E	DAY	YK	15.1	15	POLKU HUVIMAJALLE	Iloinen kahvikerho 2	Aarne,Maiju, Juulia, Oliver, Hanna	Hoitaja1,Hoitaja2,Potilas1,Potilas2	
13:40	15	E	DAY	PK	15.2	15	POLKU HUVIMAJALLE	Iloinen kahvikerho 2	Aarne,Maiju, Juulia, Oliver, Hanna	Hoitaja1,Hoitaja2,Potilas1,Potilas2	Kuva Aarnesta
14:00	SETTAUS KOHTAUKSEEN 16										
14:30	16	E	DAY		16.2	15	Kahvipaikka	Aarnea ei ahdist	Aarne,Maiju, Juulia, Oliver, Hanna	Hoitaja1,Hoitaja2,Potilas1,Potilas2	AJO!
14:50	SIIRRYTÄÄN SISÄLLE, JUODAAN KAHVIT. HANNA JA AVUSTAJAT VAPAA!										
15:10	SETTAUS KOHTAUKSEEN 10! AARNEN MASKI										
15:20	10	I	N	KK	10.2	5	HUONE	Kaakaon juonti	Aarne, Maiju, Oliver, Juulia		
15:45	10	I	N	ELK	10.1	5	HUONE	Kaakao	Aarne, Maiju, Oliver, Juulia		
16:00	ÄITI, OLIVER JA JUULIA VAPAA! Runneri vie! SETTAUS KOHTAUKSEEN 14. Aarnen maski, Grip!										
16:45	14	I	N	Mast er	14.1	14	Huone	MASTER, Aarne lukee valokuva albumia	Aarne		Ajo
17:15	14	I	N	Mast er	14:1	14	Huone	MASTER, Aarne lukee valokuva albumia	Aarne		
17:30	14	I	N	OTS	14.3	14	Huone	ALBUMI	Aarne		
17:45	PURKU! Aarne kotiin, runneri vie (Niko, Aarne, Minttu, Samuli,AnniM)										
18:30	Auto2(Niko,Joni, Ninni, Sanni,Jesse, Riitta, Henna)										
18:30	Paku: (Lauri,Mirka, Henri)										
19:00	Auto3 (Niko,Aino, Jenny,Teija,Fanny)										

TÄRKEITÄ PUHELINNUMEROITA

TUOTTAJA/ OHJAAJA JENNY KUPIANEN
APULAIsoHJAAJA HENNA MÄKELÄ

NÄYTTELIJÄT:

Nimi:	Rooli:	Pickup:	Puvustus/maski	Valmiina setissä:	HUOM!
ARI MYLlySELKÄ	AARNE	8.00	8:30	9.00	
SINIKA MOKKILA	HOITAJA (HANNA)		12:45	12:45	
EMILÄ POKKINNE	MAIJU (VAIMO)	n.8.15	8.30	9:00	
MELISSA HEINIEN	JUULIA	10.45	11:00	16:00	
ROLLE PUUMALAINEN	OLIVER	9.45	10:00	10:20	

TAUSTANÄYTTELIJÄT JA AVUSTAJAT:

Nimi:	Rooli:	Puvustus/maski check	Valmiina setissä:	HUOM!
SIRPA HELIN	HOITAJA1	12:45	13:10	
NELLI SINISALO	HOITAJA2	12:45	13:10	
ERKKI KAARIKOSKI	POTILAS1	12:45	13:10	
TERTTU ESKO	POTILAS2	12:45	13:10	Noudetaan keskustasta, KELAN KULMALTA

Liite 4. Tampereen ammattikorkeakoulun opiskelijoille lähetetyt kysymykset

Kysymykset:

Kuinka monesti olet toiminut apulaisohjaajana TAMK:n projekteissa?

Missä vaiheessa tulit mukaan projektiin?

Kuinka paljon sinulle annettiin aikaa callsheet:n tekemiseen?

Venyivätkö kuvauspäivät?

Jos vastasit kyllä, miksi?

Oliko aikataulu mielestäsi liian kiireinen?

Noudattiko työryhmä callsheet:a?

Jos vastasit ei, niin miksi?

Pitäisikö TAMK:n projekteissa noudattaa työaikalakia?

Jos vastasit kyllä, niin miksi?

Jos vastasit ei, niin miksi?

Kiitos paljon!

Liite 5. Tuotantoryhmälle lähetty informaatio sähköpostin pääkohdat

- Pääasiallisena kuvauspaikkana toimii Pirkanmaan hoitokoti, joka on saattohoitokoti.
- Tuotantoryhmä kunnioittaa hoitokodin henkilökuntaa sekä asukkaita. Eli ei huudeta, metelöidä tai tukita kulkuväyliä.
- Jos hoitajien kansilian edessä palaa kynttilä, tarkoittaa se, että joku asukkaista on kuollut.
- Hoitokodin rutiinit ja aikataulut ovat tiukkoja, joten työryhmän aikataulu on sovitettu heidän aikatauluun. Tämän takia meidän tulee pysyä aikataulussa.
- Kuvauksissa on mukana alaikäisiä lapsia.
- Suurin osa kuvauksista tapahtuu ulkona joten lämmintä vaatetta mukaan.
- Toisena kuvauspäivänä kuvaamme rantakohtaukset. Kuvauspaikalle kannattaa ottaa mukaan kumisaappaat.
- Catering-piste sijaitsee hoitokodin aulassa, jossa on myös saniteettitilat. Samassa tilassa toimii myös maskeeraaja.
- Lounas on omakustanteinen. Hoitokodin vieressä on opiskelijaravintola.
- Tupakointi on sallittu ainoastaan tupakkapaikalla.